

**РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ОКРУЖНИ СУД У БЕОГРАДУ
ВЕЋЕ ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ**

Посл. бр. К.В. бр. 9/2008

П Р Е С У Д А

ОД 23.06.2009. ГОДИНЕ

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

ОКРУЖНИ СУД У БЕОГРАДУ

Веће за ратне злочине
Посл.бр.К.В. 9/2008

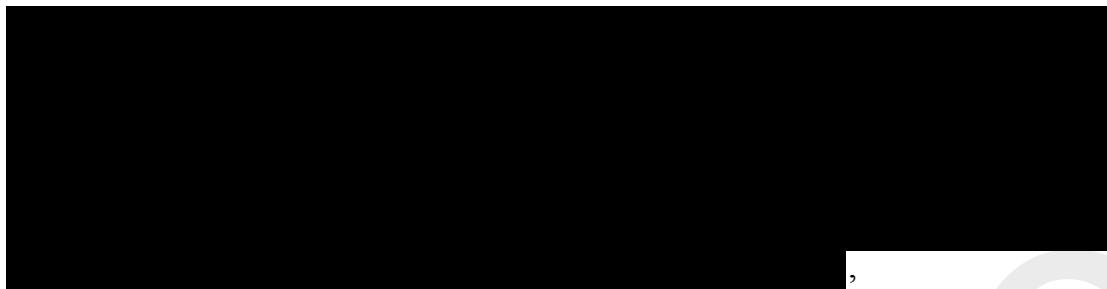
У ИМЕ НАРОДА!

Окружни суд у Београду – Веће за ратне злочине, у претресном већу састављеном од судија Веска Крстајића као председника већа и Винке Бераха – Никићевић и Снежане Николић – Гаротић као чланова већа, са записничарем Славицом Јевтић, у кривичном предмету против опт. Сирета Дамира из Краљевине Норвешке кога по пуномоћју брани Александар Цвејић адв. из Београда, због кривичног дела ратни злочин против ратних заробљеника из чл.144 КЗ СРЈ, по оптужници Тужилаштва за ратне злочине РС из Београда посл. бр.КТРЗ 4/03 од 17.10.2008.год., након делимично и нејавног главног претреса, одржаног у више претресних дана а у периоду почев од 23 децембра 2008. године а завршеног дана 18 јуна 2009. године, у присуству окривљеног Сирете и његовог браниоца, заменика Тужиоца за ратне злочине РС Душана Кнежевића, пуномоћника оштећених - Хољевац Љиљане, Ковач Ива, Нејашмић Миле, Јурела Давора, Јантол Бисерке, Крезо Хрвоја, Влахо Зденке, Нађ Ксеније, Ђуђар Ђура, Вујевић Зорице, Спудић Марине, Лукић Ружице, Теић Ружице, Јеротић Љубице, Лет Жељке, Крајиновић Анта, Јанић Катарине, Бегчевић Марије, Шкондро Јаке, Гаврић Елвире, Гускоњић Хилде, Шарик Јелице, Јарабек Дубравке, Јуришић Терезије, Јовановић Весне, Пап Милице, Јуришић Дарије, Лесић Јасминке, Баинраух Габријеле, Граф Верице, Ацага Мире, Мутвар Антона, Красић Марије, Вареница Бригите, Далић Сање, Главашевић Мајде и Молнар Ђурђице, Баровић Николе адвоката из Београда, донео је у дана 23 јуна 2009.год., јавно, у присуству наведених странака објавио следећу

ПРЕСУДУ

Окривљени:

Дамир Сирета, зв. «Сићо»,

к р и в ј е

што је:

у времену од поподневних часова дана 20.11. до раних јутарњих часова дана 21.11.1991. године на пољопривредном добру «Овчара» у Вуковару у тадашњој Републици Хрватској у саставу бивше СФРЈ, као припадник Територијалне одбране Вуковара, која је била у саставу тадашње ЈНА, кршећи правила међународног права за време оружаног сукоба који је у том региону постојао, а који није имао карактер међународног сукоба, противно члану 3 став 1 тачка а), члану 4А ст. 1, 2 и 4 Треће Женевске конвенције о поступању са ратним заробљеницима из 1949. године ратификоване од стране Народне Скупштине ФНРЈ 1950. године и члана 4 ст. 1 и ст. 2 тачка а) Допунског протокола II уз Женевске конвенције из 1949. године о заштити жртава немеђународних оружаных сукоба од 8. јуна 1977. године - «Службени лист СФРЈ» бр. 16/78 – «Међународни уговори», заједно са припадницима исте јединице окр. Вујовић Миролубом, окр. Вујановић Станком, окр. Ђанковић Мирославом, окр. Перић Јовицом, окр. Војновић Миланом, припадницима добровољачке јединице «Лева суподерица», окр. Милојевић Предрагом, окр. Атанасијевић Иваном - тада Хусник Ивицом, окр. Шошић Ђорђем као и са окр. Калаба Надом и добровољцем окр. Радак Сашом, против којих је поступак раздвојен и више других НН лица, према ратним заробљеницима из Вуковарске болнице у које су спадали припадници хрватских оружаных снага милиција, добровољачких јединица и лица која прате те оружане снаге иако непосредно не улазе у њихов састав, који су претходно положили оружје припадницима ЈНА, а затим предати Територијалној одбрани Вуковара, вршио убиства, тако што је на потезу Грабово на око 1 км од Овчаре, где су ратни заробљеници у више наврата трактором довезени, у формираном стрелачком воду из ватреног оружја пуцао у њих и тако их стрељањем лишио живота,

те је на овај начин лишено живота најмање 200 /двестотине/ лица, од којих је идентификовано 193 /стодеведесеттри/ лица и то:

1. Ацага ( ) Јозо, рођен године,
2. Ахметовић( )Исмет–Иво,рођен .године
3. Андријанић ( ) Винко, рођен године,,
4. Арнолд ( ) Крешимир, рођен године,
5. Асађанин ( ) Илија, рођен године,
6. Бабић ( ) Дражен, рођен године,
7. Баинраух ( ) Иван, рођен године,
8. Бајнраух ( ) Томислав, рођен године,
9. Балаш ( ) Стјепан, рођен године,
10. Балог ( ) Драгутин, рођен године,
11. Балог ( ) Јосип, рођен године,
12. Балог ( ) Звонко, рођен године,
13. Балванац ( ) Ђуро, рођен .године,
14. Баножић ( ) Борис, рођен .г одине,
15. Барањаји ( ) Перо, рођен .године,
16. Барбарих ( ) Бранко, рођен године,
17. Барбир ( ) Ловро, рођен године,
18. Барић ( ) Ђука, рођен године,
19. Баришић ( ) Фрањо, рођен године,
20. Барта ( ) Анђелко, рођен .године,
21. Батарело ( ) Жељко, рођен године,
22. Баумгернер ( ) Томислав, рођен .године
23. Бегчевић ( ) Марко, рођен године,
24. Бегов ( ) Жељко, рођен године,
25. Бингула ( ) Стјепан, рођен године,
26. Бјелановић ( ) Ранго, рођен .године,
27. Блажевић ( ) Златко, рођен године,
28. Крунеш Бранимир, рођен године,
29. Босак ( ) Марко, рођен године,
30. Босанац( ) Драгутин, рођен године,
31. Босанац ( ) Томислав, рођен године,
32. Брачић ( ) Звонимир, рођен године,
33. Буквић ( ) Ђорђе, рођен године,
34. Буовац ( ) Иван, рођен године,
35. Црњац ( ) Иван, рођен године,
36. Михалец Јосип, рођен године,
37. Чупић ( ) Станоја, рођен године,
38. Далић ( ) Тихомир, рођен .године,
39. Долишни ( ) Ивица, рођен .године,
40. Драгун ( ) Јосип, рођен године,
41. Ђуђар ( ) Саша, рођен године,
42. Ђукић ( ) Владимир, рођен године,
43. Дувњак ( ) Станко, рођен године,
44. Ебнер ( ) Винко-Ђуро, рођен године,
45. Фришчић ( ) Драгутин, рођен године,
46. Фурунција ( ) Петар, рођен године,

47. Гајда ( ) Роберт, рођен .године,
 48. Галић ( ) Миленко, рођен .године,
 49. Галић ( ) Ведран, рођен .године,
 50. Гарвановић ( ) Борислав, рођен .године,
 51. Гаврић ( ) Драган, рођен .године,
 52. Главашевић ( ) Сениша, рођен .године,
 53. Граф ( ) Бранислав, рођен .године,
 54. Гранић ( ) Драган, рођен .године,
 55. Грубер ( ) Зоран, рођен .године,
 56. Гудељ ( ) Драго, рођен .године,
 57. Хегедушић ( ) Марио, рођен .године,
 58. Херцег ( ) Жељко, рођен .године,
 59. Херман ( ) Иван, рођен .године,
 60. Херман ( ) Стјепан, рођен .године,
 61. Хлевњак ( ) а) Недељко, рођен .године,
 62. Хољевац ( ) Никица, рођен .године,
 63. Хорват ( ) Ивица, рођен .године,
 64. Илеш ( ) Звонко, рођен .године,
 65. Имбришић ( ) Ивица, рођен .године,
 66. Ивезић ( ) Александар, рођен .године,
 67. Јајало ( ) Марко, рођен .године,
 68. Јакубовски ( ) Мартин, рођен .године,
 69. Јамбор ( ) Томо, рођен .године,
 70. Јанић ( ) Михаел, рођен .године,
 71. Јантол ( ) Борис, рођен .године,
 72. Јарабек ( ) Златко, рођен .године,
 73. Језицић ( ) Ивица, рођен .године,
 74. Јован ( ) Звонимир, рођен .године,
 75. Јовановић ( ) Бранко, рођен .године,
 76. Јовановић ( ) Оливер, рођен .године,
 77. Јурела ( ) Дамир, рођен .године,
 78. Јурела ( ) Жељко, рођен .године,
 79. Јурендић ( ) Драго, рођен .године,
 80. Јуришић ( ) Марко– Јосип, рођен .године,
 81. Јуришић ( ) Павао, рођен .године,
 82. Јуришић ( ) Жељко, рођен .године,
 83. Качић ( ) Игор, рођен .године,
 84. Капустич ( ) Јосип, рођен .године,
 85. Келава ( ) Крешимир, рођен .године,
 86. Кнежић ( ) Ђуро, рођен .године,
 87. Колак ( ) Томислав, рођен .године,
 88. Колак ( ) Владимир, рођен .године,
 89. Коморски ( ) Иван, рођен .године,
 90. Костовић ( ) Борислав, рођен .године,
 91. Ковач ( ) Иван, рођен .године,
 92. Ковачевић ( ) Зоран, рођен .године,

93. Кожул ( ) Јосип, рођен .године
 94. Крајиновић Иван, рођен године,
 95. Крајиновић ( ) Златко, рођен .године,
 96. Красић ( ) Иван, рођен године,
 97. Крезо ( ) Ивица, рођен године,
 98. Кристичевић ( ) Казимир, рођен .године,
 99. Лесић ( ) Томислав, рођен .године,
 100. Лет ( ) Михајло, рођен године,
 101. Лили ( ) Драгутин, рођен године,
 102. Ловрић ( ) Јоко, рођен .године,
 103. Луцић ( ) Марко, рођен .године,
 104. Лукић ( ) Мато, рођен године,
 105. Љубас Хрвоје, рођен године,
 106. Магоч-Мамић( ) Предраг, рођен године,
 107. Мајор ( ) Жељко, рођен .године,
 108. Маричић ( ) Зденко, рођен године,
 109. Маркобашић ( ) Ружица, рођена године,
 110. Међеши ( ) Андрија, рођен године,
 111. Међеши ( ) Зоран, рођен године,
 112. Миховић ( ) Томислав, рођен године,
 113. Микулић ( ) Здравко, рођен године,
 114. Мишић ( ) Иван, рођен .године,
 115. Млинарић ( ) Миле, рођен године,
 116. Мокош ( ) Андрија, рођен .године,
 117. Молнар ( ) Саша, рођен године,
 118. Мутвар ( ) Антун, рођен .године,
 119. Нађ ( ) Дарко, рођен године,
 120. Нађ ( ) Фрањо, рођен године,
 121. Нејашмић ( ) Иван, рођен .године,
 122. Шименић Дамир, рођен године,
 123. Омеровић ( ) Муфат, рођен године,
 124. Орешки Владислав, рођен .године,
 125. Пап ( ) Томислав, рођен године,
 126. Патарић ( ) Жељко, рођен године,
 127. Павлић ( ) Слободан, рођен .године,
 128. Павловић ( ) Златко, рођен године,
 129. Перак ( ) Мато, рођен године,
 130. Перко Александар, рођен .године,
 131. Перковић Дамир, рођен .године,
 132. Перковић Јосип, рођен године,
 133. Петровић ( ) Стјепан, рођен године,
 134. Пинтер ( ) Никола, рођен године,
 135. Плавшић Иван-Звонимир, рођен .године,
 136. Подхорски ( ) Јања, рођена године,
 137. Полхерт ( ) Дамир, рођен године,
 138. Половина ( ) Бранимир, рођен .године,

139. Пољак ( ) Вјекослав, рођен . године,
 140. Посавац ( ) Станко, рођен . године,
 141. Правдић ( ) Томо, рођен . године,
 142. Пуцар ( ) Дмитар, рођен . године,
 143. Радачић ( ) Иван, рођен . године,
 144. Рагуж ( ) Иван, рођен . године,
 145. Рашић ( ) Милан, рођен . године,
 146. Ратковић ( ) Крешимир, рођен . године,
 147. Рибичић ( ) Марко, рођен . године,
 148. Римац ( ) Салвадор, рођен . године,
 149. Рохачек ( ) Карло, рођен . године,
 150. Рохачек ( ) Жељко, рођен . године,
 151. Спудић ( ) Павао, рођен . године,
 152. Станић ( ) Марко, рођен . године,
 153. Станић ( ) Жељко, рођен . године,
 154. Стефанко ( ) Петар, рођен . године,
 155. Стојановић ( ) Иван, рођен . године,
 156. Стубичар ( ) Љубомир, рођен . године,
 157. Шарик ( ) Стјепан, рођен . године,
 158. Шимунић ( ) Перо, рођен . године,
 159. Шиндиль ( ) Вјекослав, рођен . године,
 160. Шренк ( ) Ђуро, рођен . године,
 161. Штефуљ ( ) Дражен, рођен . године,
 162. Тадић ( ) Тадија, рођен . године,
 163. Тарле ( ) Дујо, рођен . године,
 164. Терек ( ) Антун, рођен . године,
 165. Тишљарић ( ) Дарко, рођен . године,
 166. Тивановац ( ) Ивица, рођен . године,
 167. Томашић ( ) Тихомир, рођен . године,
 168. Тординац ( ) Жељко, рођен . године,
 169. Тот ( ) Томислав, рођен . године,
 170. Траљић ( ) Тихомир, рођен . године,
 171. Турк ( ) Мирослав, рођен . године,
 172. Турк ( ) Петар, рођен . године,
 173. Тустоњић ( ) Дане, рођен . године,
 174. Ушак ( ) а) Бранко, рођен . године,
 175. Вагенхофер ( ) Мирко, рођен . године,
 176. Вареница ( ) Звонко, рођен . године,
 177. Варга ( ) Владимир, рођен . године,
 178. Васић ( ) Микајло, рођен . године,
 179. Вебер ( ) Синиша, рођен . године,
 180. Видош ( ) Горан, рођен . године,
 181. Виргес ( ) Антун, рођен 9.6. . године,
 182. Влахо ( ) Мирослав, рођен . године,
 183. Влахо ( ) Мате, рођен . године,
 184. Володер ( ) Златан, рођен . године,

185. Вујевић ( ) Златко, рођен [ ] године,
186. Вукојевић ( ) Славен, рођен [ ] године,
187. Вуковић ( ) Рудолф, рођен [ ] године,
188. Вулић ( ) Иван, рођен [ ] године,
189. Зељко ( ) Јосип, рођен [ ] године,
190. Зера ( ) Михајло, рођен [ ] године,
191. Жеравица ( ) Доминик, рођен [ ] године,
192. Жугец ( ) Борислав, рођен [ ] године и
193. Јуларић Горан

чиме је извршио кривично дело **ратни злочин против ратних заробљеника** из члана **144 КЗ СРЈ**, у вези члана **22 КЗ СРЈ**.

па га суд, на основу наведених одредби и одредби чл. 5, 33, 35, 38 и 41 КЗ СРЈ и чл.356 ЗКП

О С У Ђ У Ј Е

на КАЗНУ ЗАТВОРА у трајању од **20 (двадесет) година**.

У смислу одредбе чл. 50 КЗ СРЈ у изречену казну оптуженом се има урачунати време проведено у притвору и то у периоду почев од 5 октобра 2006.год. па надаље.

На основу одредбе члана 196 став 1 у вези члана 193 став 2 ЗКП-а ОБАВЕЗУЈЕ СЕ оптужени да суду исплати на име судског паушала износ од 10.000,00 динара, те на име трошкова овог кривичног поступка износ од 19.900,00 дин. (деветнаестхиљададеветстотина динара) а све то у року од 30 дана од дана правноснажности пресуде, под претњом принудне наплате.

На основу одредбе члана 206 став 3 ЗКП-а, оштећени се УПУЋУЈУ НА ПАРНИЦУ ради остваривања имовинскоправног захтева.

Образложење

1. Оптужница

Оптужницом Тужилаштва за ратне злочине РС из Београда, пословни бр. КТРЗ 4/03 од 17.10.2008. године¹, након спроведеног поступка истраге, оптужен је Сирета Дамир из Краљевине Норвешке због кривичног дела ратни злочин против ратних заробљеника из члана 144 КЗ СРЈ у вези са чланом 22 КЗ СРЈ.

Овом оптужницом оптуженом Сирети се, у битном, ставља на терет да је у времену од поподневних часова дана 20.11.1991. године, па до јутарњих часова дана 21.11.1991. год., на пољопривредном добру «Овчара» у Вуковару у тадашњој Републици Хрватској у саставу бивше СФРЈ као припадник ТО Вуковара, кршећи правила међународног права за време оружаног сукоба који је у том региону постојао, а који није имао карактер међународног сукоба, заједно са другим припадницима те јединице и то окр. Вујовић Мирољубом, окр. Вујановић Станком, окр. Банковић Мирославом, окр. Златар Вујом, окр. Перић Јовицом, окр. Маџарац Предрагом, окр. Војновић Миланом, окр. Пејић Милорадом, припадницима добровољачке јединице «Лева суподерица»: окр. Ланчужанин Миланом, окр. Љубоја Марком, окр. Милојевић Предрагом, окр. Катић Слободаном, окр. Драговић Предрагом, окр. Атанасијевић Иваном, тада Хусник Ивицом, окр. Шошић Ђорђеом као и са окр. Калаба Надом и добровољцем окр. Радак Сашом, против којих се води посебан поступак и више НН лица, учествовао у убиству ратних заробљеника из Вуковарске болнице који су претходно положили оружје припадницима ЈНА и предати потом ТО Вуковара, тако што је на потезу Грабово на око 1 км од Овчаре, где су ратни заробљеници у више наврата трактором довежени, у формираном стрељачком воду из ватреног оружја пуцао у њих и тако их стрељањем лишили живота, те ја на овај начин лишено живота 200 лица, од којих је идентификовано 193 лица те се наводе имена тих лица.

Пуномоћник оштећених адвокат Баровић, исказује да се оштећени придружују кривичном прогону оптуженог и да су заинтересовани за накнаду штете те да ће је остваривати у посебном поступку.

---

¹ запримљена истог дана тј. 17.10.2008. год.

2. Изјашњење оптуженог о оптужби и одбрана

У својој одбрани изнетој како у поступку истраге² тако и на главном претресу, оптужени **Сирета Дамир** негира извршење кривичног дела³.

У битном, оптужени Сирета наводи да је по избијању сукоба у Вуковару у лето 1991 год. избегао у с.Негославци а потом се прикључио групи Срба који су се самоорганизовали у отпору у Вуковарском насељу Петрова Гора те је са око 40-так мештана потом од половине септембра до краја борби учествовао у борбама за ослобођење Вуковара. Тврди да су се организовали у две групе на два правца напада у две улице. У једној је била група око Вујановић Станка а он је са Вујовић Мирољубом био у другој групи на правцу улице Петрова Гора, те да нису били ни у каквој јединици или формацији типа ТО. Објашњава да је Вујовић ишао на састанке код кап.Радића под чијом су командом били па је њему и осталим груповођама преносио шта је одређено да се ради сутрадан а он то преносио групи бораца са којом је био. Надаље, тврди и да су на средствима везе имали комуникацију са Вујовићем «а он вероватно са Радићем» и да је овакво стање било све до краја борби.

У односу на предметни кривичноправни догађај тврди да у истом није ни на који начин учествовао. Објашњава да последњих 6 - 7 дана није учествовао у борбама јер је тако наредио кап. Радић и јер су му се загнојиле ноге те је био на «поштеди» у Негославцима. Тврди да су борбе престале 18.11. и да је тај дан био у Вуковару и на мосту преко реке Вуке са Савић Мирославом дао интервју новинару Нину Брајевићу, те да је потом око подне отишао до болнице где је видео Хрвате у дворишту болнице и припаднике неке војне полиције. Објашњава да је и 19.11.1991.год. био у Вуковару и на «Велепромету» и да је тај дан, заједно са Бором Бакарићем, Недељком Петковићем зв. «Бата» и «Лалом» отишао у Нови Сад где је била његова тадашња девојка а касније супруга Мијатовић Татјана и да је у Новом Саду боравио до 10 - 20.12.1991.год. када се вратио у Вуковар.

3. Завршне речи странака

Заменик тужиоца за ратне злочине **Душан Кнежевић**, у завршној речи⁴ детаљно анализира изведене доказе, налази да је неспорно да је у

² записник посл. бр.Ки.В.15/06 од 21.05.2008.год. **стр. 23-31/11**

³ транскрипти аудио записа са главног претреса од 23.12.2008.год. - **стр. 6-27**

критично време на територији града Вуковара био у току оружани сукоб, да су оштећена лица имала статус ратних заробљеника који су заробљени од стране ЈНА у вуковарској болици и предати припадницима Територијалне одбране, а да из казивања сведока сарадника несумњиво произилази да је у стрељању ратних заробљеника критичном приликом учествовао и оптужени Сирета утолико што га сведок сарадник број 1 означава као некога кога је видео да је у два наврата отишао у пратњи трактора са заробљеницима према месту стрељања, а да га сведок сарадник број 2 означава као некога пак ко је у стрељачком строју, односно у строју људи који учествују у убијању заробљеника, те да у овом смислу не стоје наводи његове одбране па је предложио да га суд огласи кривим, да га осуди по закону, сматрајући да по принципу примене блажег закона треба применити као најблажи Кривични закон СРЈ из 1993. године и оптуженом продужи притвор јер и даље стоје разлози због којих је својевремено одређен и у више наврата продужаван.

Пуномоћник оштећених адвокат **Никола Баровић**, у завршној речи⁵ се у потпуности придружује завршној речи заменика Тужиоца за ратне злочине и посебно указује суду на неодрживост одбране оптуженог Сирете, који тврди да су сведоци сарадници извесно у заблуди о личности, те да су његов изглед, карактеристичан по тој личкој капи, очигледно помешали са изгледом сличних других људи на том месту и у то време, објашњавајући да одбрана за све време трајања овог поступка, дакле ни у фази истраге а ни у току главног претреса није у том правцу пружила суду никакве доказе да би се утврдило евентуално да тамо тада заиста јесте било више лица са истом или сличном одећом пре свега капом. Тражи да, придружујући се кривичном гоњењу, оштећени са имовинскоправним захтевом буду упућени на парницу.

Бранилац оптуженог Сирете **адв. Александар Цвејић** у завршној речи⁶ не спори чињенична утврђења у смислу да је у критично време, на критичном месту почињен тежак злочин и извршено предметно кривично дело, али оспорава учешће овог оптуженог у извршењу тог кривичног дела, те у том смислу указује суду да на учешће оптуженог у његовом извршењу, изузев два исказа сведока сарадника, не указује ниједан други изведени доказ, па посебно потенцира на казивањима сведока Дукића и Савића, али и сведока који су потврдили наводе одбране опт. Сирете да критичног дана није био на Овчари, те ни на Грабову, док у односу на казивања сведока сарадника указује суду на контрадикцију у њиховим казивањима која морају бити предмет озбиљне оцене суда јер и по њиховом казивању произилази да они говоре о различитој особи. Наиме, описујући наводно Сирету један сведок сарадник га види испред хангара са личком капом, дугом косом и брадом у чојаној, а други пак исто таквог али на Грабову у маскирној униформи, што би подразумевало да се, ако је

---

⁴ транскрипти аудио записа са главног претреса од 18.06.2009.год. - стр. 9-13

⁵ исто, стр. 14

⁶ исто, стр. 15-19

реч о истој особи, тј. Сирети, на том путу од Овчаре до Грабова пресвукао, што је потпуно нелогично и јасно говори да се не ради о овде опт. Сирета Дамиру. Истиче да је одбрану оптуженог у потпуности потврдила и његова бивша супруга Татјана Мијатовић, која нажалост није саслушана, па након овакве анализе изведених доказа бранилац тражи да се оптужени ослободи од оптужбе, те да се према њему притвор укине наводећи да разлога за боравак оптуженог у притвору нема, Сирета се ни раније није крио од органа гоњења или правосудних органа, у Краљевину Норвешку је отишао под својим именом уз пасош који је добио од нове хрватске државе, што свакако не би да је учествовао у извршењу овако тешког кривичног дела.

Оптужени **Сирета Дамир** у својој завршној речи⁷ исказује да се у потпуности придружује завршној речи свог браниоца, изражава захвалност већу на коректном и фер поступку и посебно суду указује на исказе сведока са којима преко 10 година није био ни у каквом контакту, а који су потврдили тврдње из његове одбране и у том смислу посебно пак на исказ сведока Савић Мирослава који каже како би га сигурно видео на Овчари да је он тамо био, те Дукић Николе који негира да је био на Грабову са њим иако сведок сарадник број 2 упрво то и тако тврди. Тражи да га суд ослободи од оптужбе и да му укине притвор како би наставио свој живот тамо где је стао хапшењем у октобру 2006. године.

4. Доказни поступак

У спроведеном доказном поступку, суд је саслушао сведоке сараднике Спасоја Петковића и Божу Латинковића које је и суочио са оптуженим, саслушао сведоке Цвијановић Драгана из Бачке Паланке, Бакарић Борислава из Негославаца, Р.Хрватска, Петковић Недељка из Футога, Јанков Бобана из Новог Сада и Дукић Николу из Футога, извршио је увид у ЦД – снимак интервјуа који је опт.Сирета Дамир дао новинару Нину Брајевићу, са ЦД-а који је својевремено у Краљевини Норвешкој одузет од опт.Сирета Дамира, приложен овом судском спису и видео запис означен као «Хацић» -интервју Горана Хацића Нину Брајевићу, од 20.11.1991. године, приложен овом судском спису, прочитао налаз и мишљење вештака балистичара Крстић Драгана, извештај о идентификацији ексхумираних из масовне гробнице на Овчари, а сачињен од стране Медицинског факултета у Загребу, писмени налаз и мишљење као и допуну налаза и мишљења вештака судске медицине Института за судску медицину у Новом Саду под бројем 48/04 и 48 -1/04, писмени извештај др. Вујадина Оташевића од 15.11.1996. године, те извештаје др. Дуњић Душана од 27.09.1996. године и од 03.10.1996. године, као и записник о саслушању у поступку истраге вештака судске медицине

⁷ исто, стр. 20-21

проф. др. Милоша Тасића а од 20.04.2004. године, ратни дневник Гардијске моторизоване бригаде из Београда, ратни, односно тактичко-оперативни дневник 80. моторизоване бригаде из Крагујевца, службену белешку од 20.03.2007. године сачињену у вези разговора са новинаром Нином Брајевићем, те службену белешку сачињену у вези са разговором са истим новинаром, а од 23.03.2007. године, као и службену белешку од 17.04.2007. године о обављеном разговору са Милованом Урошевићем, записнике о саслушању оштећених као сведока и то: Којић Жарка од 26.04.2004. године, Хајдар Додаја од 27.04.2004. године, Кожул Франа од 27.04.2004. године, Чакалић Емила од 26.04.2004. године, Бергхофер Драгутина од 26.04.2004. године и Новак Зденка од 27.04.2004. године, извршио увид у фотографије сачињене приликом ексхумације тела масовне гробнице на Грабову и обдукције истих на Судској медицини Медицинског факултета у Загребу у току 1996. године, а што је прибављено у поступку истраге од стране МКТЈ у Хагу у априлу месецу 2004. године, прочитао је, уз сагласност странака, транскрипте аудио записника са главног претреса о саслушању сведока Савић Мирослава од 15.09.2008. године у предмету овог суда, посл. бр. К.В.4/06 који је записник придружен овом судском спису, пресуду Жупанијског суда у Вуковару, пословни број К.86/98 од 19. свибња 2000. године, те пресуду – решење Врховног суда Републике Хрватске, пословни број I Кж.666/00-7 од 06. студеног 2000. године, пресуду овог суда пословни број К.В.4/06 од 12.03.2009. године као и пресуду овог суда пословни број К.В.2/05 од 30.01.2006. године и пресуду Врховног суда Србије, пословни број Кж I Рз 2/06 од 09.02.2007. године те пресуду Међународног суда за кривично гоњење лица одговорних за тешка кршења међународног хуманитарног права почињена на територији бивше Југославије од 1991. године у предмету ИТ 95-13/1-Т од 27. септембра 2007. године, у преводу на српски језик, а за примљену у предмету овог суда пословни број К.В.4/06, извештај Астрономске опсерваторије у Београду од 09.01.1998. године, извештај из казнене евиденције на име оптуженог а од Министарства правосуђа Републике Хрватске, допис Министарства правде Републике Србије од 2.06.2008. године број 700-00-00528/2006-08, допис Института за судску медицину Медицинског факултета у Загребу број 116/2008 од 03.03.2008. године, за примљен у предмету овог суда пословни број К.В.4/06, допис Норвешке криминалистичке полиције од 16.06.2009. године, три извештаја Бироа за алкохол, дуван, ватрено оружје и експлозиве, АТФ лабораторије ФБИ из Мериленда – САД при Министарству правде САД, од 28.04.2004. године и списак сачињен од стране главног штаба санитета Републике Хрватске из 1993. године, те извршио увид у две групе фотографија за примљених од МКТЈ у Хагу, а под ознакама П-8 и П-20 које су у копији приложене овом судском спису и две фотографије локалитета Овчара – преузете са интернета као и у спискове и табеле идентификација Завода за судску медицину из Загреба, **одбио** је предлог одбране да се у својству сведока саслуша Пејић Милорад, односно предлог одбране да се у поступку прочита записник о

саслушању оптуженог Пејић Милорада из предмета овог суда К.В. 4/06 као и предлог одбране да се као сведок саслуша Татјана Мијатовић, односно извођење овог доказа је отклонио па је оценом изведених доказа, сваког посебно и свих заједно те оценом одбране оптуженог а све у смислу одредби чл.352 ЗКП, утврдио следеће

5. ЧИЊЕНИЧНО СТАЊЕ:

Оптужени Дамир Сирета је стар [REDACTED] година, [REDACTED] нема непокретне имовине, завршио је средњу гумарску школу. Алкохол конзумира повремено а негира да конзумира дроге, не болује од какве теже или трајније болести. У време избијања оружаног сукоба на територији Р.Хрватске у току 1991 год. настањен је са породицом у Вуковару, у току борби у Вуковару у јесен те године је био припадник територијалне одбране (у даљем тексту ТО) Вуковар а и на дан 20.11.1991.год. До 1997.год. је живео у Вуковару када је са породицом избегао у Краљевину Норвешку и настанио се у месту [REDACTED]

5.10.2006.год. опт.Сирета је у Норвешкој ухапшен по међународној потерници и од тада до 8.5.2008.год. када је на аеродрому «Никола Тесла» у Београду испоручен правосудним органима Р.Србије, провео је у екстрадиционом притвору а у притвору Окружног затвора у Београду се налази почев од тог дана тј. почев од 8 маја 2008.год. [REDACTED]

Напред наведене чињенице суд је утврдио у битном на основу одбране самог оптуженог Сирете који у том смислу даје детаљна и прихватљива објашњења те како исто у поступку није доведено у сумњу изведеним доказима суд је ове чињенице као несумњиве и утврдио. Подаци о притвору произилазе из списка предмета – решења суда о одређивању и продужењу притвора, чињенице о досадашњој осуђиваности и из извода из КЕ⁸, на основу извештаја Министарства правде РС и колико дуго се овај оптужени налазио у екстрадиционом притвору те када је екстрадиран органима Р. Србије⁹ и исто и није било у

⁸ пресуда Жупанијског суда у Вуковару – Р.Хрватска, посл. бр. К.86/98 од 19 маја 2000.год. (стр. 378-455/97 овог списка) и решење Врховног суда Р.Хрватске посл. бр. I Кж.666/00-7 од 6.новембра 2000.год. (стр. 456-477/98 овог списка) суд је прочитао на главном претресу од 18.06.2008.год. – стр. 3

⁹ Допис Министарства правде РС овом суду бр. 700-00-00528/2006-08 од 2.06.2008.год. са стр.34-д из списка истраге К.и.в.15-06 – прочитано на главном претресу дана 18.06.2009.год. – стр. 4

поступку спорно. Чињенице о здравственим приликама оптуженог произилазе и из редовних извештаја лекара у КПЗ Болници у Београду.

У пролеће 1991. год. започиње а потом се у току лета и касније, на подручју Р. Хрватске, тада једне од република у саставу бивше СФРЈ, интезивира оружани сукоб између са једне стране тадашње ЈНА у чијем саставу су биле и јединице територијалне одбране појединих места и насеља и добровољачких јединица и са друге стране оружаних формација Реп. Хрватске (милиције, збора народне гарде и добровољачких јединица на овој страни). У лето те године, више касарни и војних објеката тадашње ЈНА је блокирано од стране ових хрватских снага а крајем августа блокирана је и касарна у Вуковару, искључено је снабдевање струјом, водом и храном и онемогућен улазак и излазак из ових објеката. Цивилни органи власти у Вуковару у ово време високих етничких тензија и напетости између српског и хрватског становништва не функционишу, минирају се или се пуца на објекте локалних Срба који се и отпуштају са посла, неки се одводе од својих кућа и више им се не зна за судбину, те се пуно њих са породицама склања код родбине у Војводини или Србији, а део других војноспособних мушкараца српске националности у Вуковару се склонио у приградско насеље «Петрова гора» или у село Негославце у непосредној близини града (међу њима и овде опт. Сирета).

Тада се од војноспособних мушкараца на овом насељу формира јединица територијалне одбране која у почетку броји око 40-так млађих који најпре (од половине септембра месеца) учествују у борбама за деблокаду касарне ЈНА у Вуковару и том јединицом у то време па до неутврђеног дана а свакако до пре 18.11.1991.год. командује Душан Јакишић у чину резервног капетана. Овде опт. Сирета најпре у борбама учествује у саставу јединице ТО која је формирана у с.Негославци а по деблокади касарне са неколико сабораца (Дукић Николом, Пејић Милорадом и др.) се из Негославаца пребаци у Вуковар и придруже ТО Вуковара те је опт. Сирета у јединици у којој и Мирољуб Вујовић у својству командира једне групе.

Након што је почетком октобра у реон Вуковара дошла Гардијска моторизована бригада, припадници ТО Вуковара су потпуности потчињени Гардијској бригади и у битном 1-ом батаљону којим командује тада у чину мајора Тешић Боривоје. Тако Вујовић и његова чета садејствују са 3-ћом четом овог батаљона којом командује Радић Мирослав у то време у чину капетана а Вујановић и његова чета садејствују са 1-ом четом овог батаљона којом командује Саша Бојковић (у то време Бојковски) тада у чину капетана. Командант бригаде (а касније и оперативне групе «Југ») је Мркишић Миле у то време у чину пуковника, начелник штаба бригаде је Миодраг Панић у чину потпуковника, а помоћник команданта за безбедност и члан штаба је био Веселин Шљиванчанин тада у чину мајора а његов заменик је био Вукашиновић Љубиша такође у чину мајора. Командно место

команданта и штаба бригаде се налазило све време у Негославцима, селу на око 10 км. јужно од Вуковара.

Половином октобра месеца, у Вуковар долази и добровољачка јединица зв. «Лева суподерица» којом командује овде оптужени Милан Ланчужанин зв. «Камени» те као самостална ова добровољачка јединица такође садејствује на правцу напада 3-ће чете овог батаљона Гардијске бригаде.

Чињенице у овом делу практично нису спорне. У овом смислу исказују и сведоци сарадници и оптужени у својој одбрани а и други саслушани сведоци (Цвијановић, Бакарић, Петковић, Јанков те Савић - чији исказ је суд прочитао)¹⁰ и исте су у знатној мери (да је избио оружани сукоб у Реп. Хрватској, да се народ иселава, касарне блокирају) на овим просторима општепознате, па је суд ове чињенице као несумњиве и утврдио.

Борбе у Вуковару су престале када се дана 18.11.1991.год. предао тзв.»Митнички батаљон» и његови припадници су смештени у привремени затвор – хангар на Овчари а 19.11.1991.год. су транспортовани у затвор у Сремској Митровици. Међутим, један део припадника хрватских снага (као и милиција, добровољачких јединица и лица која прате те оружане снаге иако непосредно не улазе у њихов састав) је желео да избегне предају и одлазак у заробљеништво (те и евентуално утврђивање одговорности за радње и дела у претходном периоду). Тако су неки покушали пробој према дубини хрватске територије у чему неки од њих нису успели те су потом одбацили оружје и униформу, пресвукли се у цивилна одећа те су у току 17-ог или 18-ог отишли у вуковарску болницу у нади да ће се са осталима из Болнице евакуисати и на тај начин избећи заробљавање. У овом циљу и особље болнице по одобрењу управника др. Весне Босанац одређује и врши да се неки од њих маскирају фиктивним лекарским збрињавањем - стављањем завоја, фиксатора од гипса или сл. или облачењем болничких или болесничких униформи (бели мантили и сл.). Истовремено, последњих дана а пред крај борби, у болницу се склонио и велики број цивила (жена, деце и стараца) процењујући да је то у тим тренуцима најбезбедније место.

Ни ове чињенице у поступку нису биле спорне. У односу на датум окончања борби идентично се изјашњавају и оптужени и сви саслушани сведоци те сведоци сарадници а исто произилази и из ратних и оперативног дневника, Гардијске 80-те мбр. из Крагујевца¹¹. Надаље,

¹⁰ Цвијановић, Бакарић, Петковић и Јанков су саслушани на главном претресу дана 23.02.2009.год. а записник о саслушању сведока Савић Мирослава из предмета овог суда К.В.4/06 је уз сагласност странака прочитан на претресу дана 18.06.2009.год. – **стр. 3**

¹¹ ратни дневник Гардијске те ратни и тактичко-оперативни дневник 80-те мбр. из Крагујевца суд је прочитао на главном претресу од 9.04.2009.год. - **стр.24**

исто је суд утврдио и читањем исказа сведока–оштећених **Чакалић Емила, Бергхофер Драгутина, Кожул Франа, Којић Жарка и Новак Зденка и Хајдар Додаја**¹² и читањем списка сачињеног од Главног штаба санитета Републике Хрватске од 28.05.1993. године¹³. Тако сведоци Бергхофер, Хајдар, Којић и Новак наводе како су одбацили оружје и униформу и склонили се у болницу «јер се пронео глас како ће ићи евакуација болнице», сведок Кожул се као припадник цивилне заштите из истих разлога склонио у болницу, сведок Новак да је «био на листи рањеника... иако није био рањен» а сведок Чакалић да је 17.11. отишао у болницу «у цивилу», а сви су, како и сами наводе, сем Кожула, били припадници 204-те бригаде Хрватске војске што пак и за њих а и за бројне остале па и неке оштећене сада покојне произилази из наведеног списка Главног штаба санитета од 28.05.1993.год. И из писменог налаза и мишљења групе вештака судске медицине из Новог Сада а на челу са проф. др. Милошем Тасићем, (основни налаз бр.48/04 из априла 2004.год.¹⁴) и допунског налаза са мишљењем (48-1/04 из маја 2004.год.¹⁵) произилази да је код «41 обдукованог» иако је пронађен завој (под којим се подразумева и лонгета, циркуларни гипс, повез – «праћка» или «Шанцова крагна»), нису констатовани знаци повређивања односно «није утврђен медицински разлог превијања тих делова тела» док код 50 обдукованих, јесте.¹⁶ И даље, код једног оштећеног је (Златко Јуришић - ОВЧ 200) нађен део одеће који одговара болничкој радној униформи, на 10 прегледаних тела као једина одећа је нађена пицама док је «у 31 случају поред пицаме нађена и обична одећа».¹⁷

Дана 20.11.1991.год. врши се евакуација из вуковарске болнице. До тада је болница била обезбеђивана од припадника војне полиције. На главни излаз из болнице излазе запослени у болници и грађани који су се у болницу склонили а у јутарњим сатима, на дворшном улазу у болницу – пријемни пункт возила хитне помоћи, припадници ове чете војне полиције врше тријажу (одвајање) људи у болници и изводе војноспособне мушкарце. На излазу се врши њихов претрес и одузима им се евентуално оружје и слични предмети те се у укупно шест аутобуса, око 10 – 11 сати пребацују у Вуковарску касарну тадашње ЈНА.

Ни предње чињенице суштински нису спорне али је суд исте утврдио и на основу казивања горе наведених оштећених **Чакалић Емила, Бергхофер Драгутина, Хајдар Додаја, Којић Жарка и Новак**

¹² записнике о саслушању ових сведока – оштећених из поступка истраге Кив.2/03 од 26-ог и 27.04.2004.год. суд је прочитао уз сагласност странака на главном претресу дана 9.04.2009.год. – **стр.25**

¹³ са стр. 765 - 778 списка истраге а који је прочитан на главном претресу дана 18.06.2009.год. – **стр. 5**

¹⁴ **стр.124-128/54** овог списка

¹⁵ **стр. 129-132/55** овог списка

¹⁶ основни налаз из априла 2004.год. **стр.2**

¹⁷ исто

Зденка који сви, изузев Чакалића, тврде да су се тих последњих дана затекли или склонили у болницу, да су заробљени у вуковарској болници тако што су из болнице изведени 20-ог ујутро, претресени на излазу, уведени у аутобусе и превезени најпре у касарну а потом и на Овчару одакле су на овај или онај начин а о чему ће још бити говора, спашени. Једино Чакалић у погледу дана и датума показује несигурност у смислу што наводи да је то било 19-ог новембра.

Мада је суштински небитно да ли је то било 19-ог или 20-ог, имајући у виду неспорну чињеницу да су ови ратни заробљеници који су то јутро изведени из болнице, око подне одведени у касарну, у поподневним сатима тог дана одведени на Овчару а у току те ноћи стрељани на Грабову, дакле дан извођења заробљених из болнице је и дан предметних кривично-правних дешавања, то је суд свакако у обавези да и време извршења кривичног дела утврди што потпуније и прецизније, уколико је то могуће. Дакле, ценећи исказе наведених саслушаних сведока и доводећи их у међусобну везу несумњиво је да су ратни заробљеници изјутра у вуковарској болници издвојени од осталих (запослених, рањених, болесних и др. у болници) те је тако и извршена тријажа или селекција, да су на излазу претрешени а потом да су у укупно 6 аутобуса превезени до вуковарске касарне у току тог преподнева. Несумњиво је да су ови људи заробљени. Као што се види, припадници ЈНА су претходних дана најпре опколили болницу у коју су се (и по сопственом казивању наведених оштећених Бергхофера и др.) склонили не само цивили, тражећи уточиште, него и припадници ЗНГ, полиције и добровољачких јединица – дакле противничке стране. Потом су припадници ЈНА организовали обезбеђење (да нико не може да уђе у болницу нити да изађе из ње) и затим, када је то командант наредио, припадници служби безбедности на челу са мајором Шљиванчанином, извршили «тријажу» или селекцију, практично одвајање оних за које су претпостављали да су припадници противничких војних формација који су одбацили оружје и склонили се у болницу не желећи да се предају и да избегну заробљавање.

Посредно, око датума предметних дешавања, изјашњавају се и сведоци Цвијановић и Петковић. Тако сведок **Цвијановић Драган** (мада тврди да није био у болници или у касарни), тврди да је на пољопривредном добру «Овчара» био 19-ог новембра јер је чуо да су неки цивили тамо у хангарима, као и да је том приликом у хангару видео извесног Вјекослава Шиндиља зв.»Шики» и Вебер Синишу.¹⁸ И сведок **Недељко Петковић** тврди да је са Цвијановићем тај дан најпре био у болници а потом је отишао на Овчару (да види заробљенике) и да је то било сутрадан у односу на дан престанка борби (а борбе су престале 18. новембра),¹⁹ али да му није дозвољено да уђе у хангар те није видео никога од познатих ни у хангару ни испред хангара.

¹⁸ транскрипт аудио записа са главног претреса од 23.02.2009.год. - стр.6 и 7

¹⁹ исто, стр.25

И још нешто: у ратном дневнику Гардијске бригаде стоји забелешка: «Командант ОГ „ЈУГ“ је наредио спровођење активности око чишћења и контроле територије, евакуације и транспорт цивилног становништва из Овчаре и Велепромета и болнице у Вуковару.»²⁰ док у ратном и тактичко-оперативном дневнику 80-те мтбр. из Крагујевца забелешки о евакуацији болнице нема. Има неких других које се извесно односе на заробљене из болнице али о томе нешто касније у овој одлуци.

При оцени исказа наведених сведока суд је најпре пошао од чињенице да се ради о лицима која су тог дана извесно била у болница нека потом у аутобусима и у касарни и у хангару на Овчари те је суд њихова казивања као сагласна и од стране непосредних очевидаца и прихватио а ценећи и значајан проток времена од догађаја и поодмакну животну доб суд налази да је заборав разлог што сведоци – оштећени **Чакалић** и **Кожул** говоре о 19-ом новембру као дану евакуације а не нека конструкција или покушај да се суду ове чињенице лажно представе, тим пре што за то нема никаквих објективних потреба.

Након што су око 11 сати, аутобуси са заробљеницима довезени у касарну, у њу долази већи број припадника ТО и добровољаца као и других мештана Вуковара српске националности. Многи од њих покушавају ући у аутобусе па и да туку људе које су препознали као противнике или као неке за које знају да су у претходном периоду вршили какве злочине и сл. али им то не дозвољавају присутни припадници војне полиције Гардијске бригаде. Након задржавања од неколико сати, ови аутобуси у пратњи припадника војне полиције, неколико војних и више цивилних возила, ратне заробљенике из Вуковарске болнице одвозе до пољопривредног добра «Овчара» које се налази ван града Вуковара на југоистоку, на путу према Негославцима. За то време, док се аутобуси са заробљенима налазе у касарни, око 11-12 сати тога дана, у просторијама «Велепромет»-а држи се седница Владе тзв. «САО Славоније, Барање и Западног Срема». Седницом председава Горан Хаџић и једна од основних тема расправе је да се од ЈНА преузму ратни заробљеници и да им се суди у Вуковару те је седница окончана након што је са представницима ЈНА договорено да ТО Вуковара преузме ратне заробљенике из вуковарске болнице.

Чињенице у овом делу суд је утврдио како читањем исказа наведених оштећених из поступка истраге (**Чакалића**, **Бергхофера**, **Хајдара**, **Кожула**, **Новака** и **Којића**) који ова дешавања у касарни описују идентично и исто практично у поступку и није било спорно.

Чињенице око седнице Владе САО Славонија, Барања и Западни Срем пак несумњиво произилазе из казивања Горана Хаџића у интервјуу који је овај сведок тог дана у касним поподневним сатима дао новинару РТБ Нину Брајевићу (у видео клип под називом «Хаџић» је суд извршио увид на главном претресу уз помоћ аудио-видео технике у суду)²¹. Тако

²⁰ забелешка у дневнику под «20.11. у 7,00 сати»

²¹ а на главном претресу дана 18.06.2009.год.

Хацић и том интервјуу говори: «...је један основни закључак да заробљеници усташе који су опрљали руке, да не могу напустити територију Српске области Славоније, Барање и Западног Срема, да не могу да иду у Србију да се тамо возе, јер Србија је држава која није у рату и исто тако војска која је помогла око заробљавања. Заробљени нису војници, они су паравојне формације, једино може да им суди овај народ оvdје, значи народ наше српске области која је призната, која има свој суд. Имамо чак двостепени суд, трећи степен би евентуално био на нивоу федерације а други Југославије, а ми имамо наше области, суди наш општински суд **тако да смо се договорили са војним властима да те усташе остану у нашим логорима ту у околини Вуковара** и будући да је једна група већ одвежена за Сремску Митровицу, ја сам преузео на себе задатак да то исто, те људе вратимо, ако се они уопште могу назвати људи, да их вратимо и да им се суди који су криви а који нису криви, нормално да их пустимо и да заједно с нама раде на обнављању нашег града».²²

Нема се разлога не прихватити тачност предњих чињеница јер је тај интервју убедљиво сведочанство настало након неколико сати по предметним догађајима те за суд није било сумње да се тог дана држи седница Владе, шта је на дневном реду те седнице те да су **ратни заробљеници предати органима власти САО Славонија, Барања и Западни Срем тј. ТО Вуковара**. У супротном, остало би нејасно зашто: а) аутобуси са заробљеницима уопште чекају у касарни неколико сати и б) врло брзо након седнице аутобусе из касарне одводе на «Овчару»? Односно, због чега аутобусе не одвозе у Сремску Митровицу како је првобитно и одређено, подне је, несумњиво нема потребе смештати их као и «Митничку» групу (која је доведена ноћу) да преноће на «Овчари»?

У овом контексту, неопходно је рећи и да се у том смислу посредно изјашњавају оба сведока сарадника (тврдећи како је, по одласку прве групе на Грабово на стрељање, код хангара дошао мајор Вукашиновић и кап. Каранфилов – како то тврди Петковић, односно два официра – како то тврди Латиновић и свађали се са опт. Вујовићем у смислу «нисмо вам их дали да их убијате него да их испитујете» а он им рекао да то више није њихова брига)²³. Ово јасно указује да су ратни заробљеници од стране ЈНА «дати» ТО и да се њен командант тако и понаша («није то више ваша брига»). Ако то није тако остало би нејасно из којих разлога би у тактичко-оперативном дневнику 80-мтбр. из Крагујевца било уписано: «Из рејона Овчаре повучено је обезбеђење логора заробљених ЗНГ-и и ту дужност су **преузели** Вуковарски територијалци. Чета војне полиције и органи из команде бригаде су се вратили у село Негославце на командно место».²⁴

Из пресуде МКТЈ²⁵ у Хагу бр. у предмету бр. ИТ 95-13/1-Т од 27. септембра 2007. године произилази да су управо због те предаје ратних

²² ЦД са овим видео записом – **стр.1149/107** овог списка

²³ Петковић – транскрипт аудио записа са главног претреса од 26.03.2009. год. **стр. 16**, Латиновић – исто, **стр. 54**

²⁴ забелешка од 20.11. у 22,35 – **стр.230-274/62** овог списка - прочитано на главном претресу од 9.04.2009.год. **стр. 24**

²⁵ **стр. 805-1116/102** овог списка а која је прочитана на гл. претресу дана 18.06.2009.год. - **стр.4**

заробљеника припадницима ТО Вуковар (и догађаја који су потом уследили) осуђени официри гмтбр. пук. Мркшић и мајор. Шљиванчанин.

Шест аутобуса са ратним заробљеницима из Вуковарске болнице је на пољопривредно добро «Овчара», а у близину наведеног хангара доведено око 14-15 сати. Аутобуси су стали један иза другог. Први аутобус је на асфалтном путу, окренут у правцу атара и хангар се налази са десне стране аутобуса на удаљености од око 10 метара. Хангар је објекат који служи за смештај пољопривредних машина (трактора, комбајна и др.) и робе те са ове стране, уз овај пут има двоје металних клизних врата и испред врата до пута се налазе прилазни бетонски платои. Први аутобус је заустављен тако да се предња врата аутобуса налазе наспрам првих улазних врата која су отворена а гледано низ пут у правцу кретања аутобуса, док су друга врата затворена.

Предње чињенице нису биле спорне у овом поступку а исто је утврђено и на основу, у битном, сагласног казивања већ наведених сведока - оштећених (**Чакалића, Бергхофера, Хајдара, Новака и Којића**) који су овим аутобусима и довезени на «Овчару» као и на основу казивања сведока - сарадника Петковића и Латиновића. Изглед хангара, прилазног пута и прилазних бетонских платоа сви наведени у битном идентично описују а исто произилази и из фотографија из групе «**П 8**»²⁶ и «**П 20**»²⁷ у које је суд извршио увид дана 18.06.2009.год.

5.1. «Општи» ток догађаја

Након што су аутобуси са заробљеницима довезени на горе описано место, оптужени Вујовић Миролуб, Вујановић Станко, Перић Јовица, Војновић Милан зв. «Мићо Медоња», Мугоша Горан зв. «Куштро» Банковић Мирослав зв. «Ђани», сведок сарадник Божо Латиновић, Дамир Сирета зв. «Сића» и осуђени Булић Милан зв. «Булица» као припадници ТО Вуковар, оптужени Ланчужанин Милан зв. «Камени», Атанасијевић Иван (тада Хусник Ивица зв.»Ико»), Милојевић Предраг зв. «Кинез», Шошић Борђе зв. «Чича» и «Жорж», Драговић Предраг зв. «Цеца» и «Капетан» као припадници добровољачке јединице «Лева суподерица» те добровољац оптужени Радак Саша зв. «Цетиње» и оптужена Калаба Нада и сви заједно са сведоком сарадником Спасојем Петковићем зв. «Штука» - војником на редовном одслужењу војног рока у 3-ћој чети 1-ог батаљона гардијске мтбр. и са више других за сада непознатих лица, које јединице су биле у саставу тадашње Југословенске народне армије (ЈНА), од поподневних часова тог 20.11. до раних

²⁶ стр. 1150-1162/108

²⁷ 1163-1190/109 овог списка

јутарњих часова дана 21.11.1991.године, кршећи правила међународног права за време оружаног сукоба који је у том региону постојао, а који није имао карактер међународног сукоба, противно члану 3. став 1. тачка а) и ц) и члану 4.А став 1, 2. и 4, Треће женевске конвенције о поступању са ратним заробљеницима из 1949. године, ратификоване од стране Народне скупштине ФНРЈ 1950. године, и члана 4. став 1. и став 2. тачка а) и е) Допунског протокола уз Женевске конвенције из 1949. године о заштити жртава немеђународних оружаных сукоба, од 8. јуна 1977. године («Сл. лист СФРЈ» број 16/78 – Међународни уговори), према овим ратним заробљеницима - припадницима хрватских оружаных снага, милиција, добровољачких јединица и лица која прате те оружане снаге иако непосредно не улазе у њихов састав, а који су, како је то горе већ описано, претходно заробљени од стране припадника тадашње ЈНА у Вуковарској болници а затим предати ТО Вуковара, вршили убиства, телесно их повређивали и нечовечно поступали а на начин којим се вређа људско достојанство.

Наиме, на «Овчару» је са аутобусима дошао велики број путничких аутомобила са мештанима Вуковара, територијалцима и добровољцима. Након што је паркиран први аутобус на описано место, од присутних мештана, добровољаца, територијалаца је формиран на овом бетонском прилазном путу до врата хангара тзв. «шпалир» (људи се налазе у два реда са слободним пролазом између). При том опт. Мугоша и опт. Булић Милан зв. «Булица» (против кога је поступак раздвојен и у међувремену правоснажно окончан), стоје у шпалору први до аутобуса, врше претрес заробљених и од њих одузимају не само евентуално оружје или какво оруђе (мада су заробљени у том смислу већ претресани на изласку из болнице) већ и лична документа, новац, златнину и поједине вредније одевне предмете (кожне јакне и сл.) које све одбацују на гомилу са стране. Заробљени након овог претреса пролазе-протрчавају кроз шпалир према улазним вратима у хангар и том приликом их лица из шпалира, међу којима и сведок сарадник Петковић, ударају и туку по разним деловима тела дрвеним палицама, шипкама, кундацима, штакама, рукама и ногама, наносећи им телесне повреде. Када се на описан начин заврши са једним аутобусом он одлази даље низ пут, на његово место стаје други, и из њега се на исти начин изводе заробљеници, претресају се и одузимају им се описане личне ствари и предмети, пролазе и протрчавају короз шпалир где их се туче и удара и тако редом док се на описан начин није испразнио сваки аутобус.

Чињенице у овом делу у овом поступку и нису биле спорне – изузев наравно места, улоге, активности и радњи овде оптуженог Сирете, а исто је суд утврдио не само на основу сагласног казивања сведока

оштећених Чакалића, Бергхофера, Додаја, Којића и Новака,²⁸ него и исказа сведока **Савић Мирослава** те на основу казивања сведока сарадника Петковића и Латиновића. Сви они су у битном сагласни да је формиран «шпалир», да заробљени кроз шпалир пролазе и да их ови из шпалира и туку а осуђени Булић потврђује да је (са Мугошом) био први до врата аутобуса и да је претресао заробљене, одузимао им новац, лична документа и друге вредније ствари.

Нема се разлога не поверовати сведоцима – оштећеним који су кроз шпалир прошли на описан начин те и сведоцима сарадницима који све ово потврђују. И још нешто. Постојање шпалира критичном приликом је апсолутно објашњиво. Наиме, аутобус је удаљен од врата хангара и разумљиво је да заробљене који се изводе из аутобуса треба и увести у хангар и спречити у евентуалном бекству на том путу од врата аутобуса до врата хангара. Није за очекивати да би се заробљени у хангар уводили један по један од стране присутних (нпр. да двојица или више присутних «под руку» уведе по једног заробљеног) јер би то трајало предуго а имајући у виду и број присутних мештана и других, њихову жељу да виде заробљене (већ су у овом смислу били и у касарни око аутобуса) па и да се неким освете – јер су их препознали у неком смислу, јасно је да се заробљени уводе на описан начин и да их се при том и туче. Шпалир је надаље неопходно схватити не само у овом смислу. Наиме, около је пуно народа, они су и са једне и са друге стране тог пролаза ка хангару али су у шпалору само 20 са једне и друге стране. Дакле, шпалир је нешто што је суштински одвојено од остатка народа. Када је то тако, јасно је да је шпалир динамичан, (једни улазе, други излазе) и јасно је да су учесници у шпалору мотивисанији на ту буду (од остатка народа) те тиме јасно и да ударе кога.

У петом аутобусу се налазио Хајдар Додај, рођен и одрастао у Бјеловару, који је током 1991 год. био на одслужењу редовног војног рока у ЈНА те је по доласку његове јединице у Негославце а у септембру месецу, са још четворицом других војника побегао из јединице, отишао у Вуковар и постао припадник 204-те бригаде хрватске војске. Приликом изласка из аутобуса један од ових његових сабораца зв. «Сплића», при проласку кроз шпалир и након што је ударен мотком по глави, рекао је да је су он, Додај, Злоглеђа Златко и Хркић Самир војници ЈНА који су заробљени од Хрватских снага, те су њих четворица одвојени са стране улаза у хангар одакле су их, након извесног времена, припадници Управе безбедности ЈНА одвели у Негославце а касније су одведени у затвор у Сремску Митровицу. (Додај је касније пред Војним судом у Београду осуђен због кривичних дела оружане побуне, бекства из оружаных снага и крађе војне опреме и на издржавању казне је провео око 2 године, касније

²⁸ као што је већ речено записнике о саслушању ових сведока – оштећених из поступка истраге Кив.2/03 од 26-ог и 27.04.2004.год. суд је прочитао уз сагласност странака на главном претресу дана 9.04.2009.год. – **стр.25**

је размењен и враћен у Републику Хрватску). Истовремено, други мештани Вуковара су препознајући неке своје дојучерашње заробљене суграђане, исте издвајали из хангара (тако је ошт. Чакалић Емила издвојио Стеван Зорић зв.»Ђево», ошт. Бергхофер Драгутина је издвојио извесни Иванковић Горан, а ошт. Којић Жарка је издвојио извесни Молнар Саша). На овај начин је издвојено њих 7-8, стајали су напољу испред хангара поред улазних врата неко време те их је нешто касније, белим комбијем на «Велепромет» одвезао Миле Бакић. Касније су одведени у затвор у Сремску Митровицу.

Ни ове чињенице тако у поступку нису биле спорне и исте је суд утврдио на основу казивања оштећених **Чакалића, Бергхофера, Додаја, Карловића и Којића**, који сви детаљно и уверљиво казују о начину када и од кога су спасени критичном приликом те саслушањем сведока сарадника **Божа Латиновића**²⁹ који казује, у битном, сагласно казивањима овох оштећених.

Након што су заробљеници на описан начин уведени у хангар, за њима је ушао већи број територијалаца, добровољаца и мештана Вуковара који су наставили да туку заробљене рукама, ногама, моткама, шипкама, кундацима пушака и сл. и поред покушаја од стране присутних припадника чете војне полиције 80-те мтбр из Крагујевца, те других припадника те јединице, да их се заштити одвајањем канапом а потом је организовано и пописивање заробљених (по средини хангара, ближе овим улазним вратима је унет сто а поред стоји Новковић Јован зв.»Јоца кафић» из Крагујевца и коме су заробљени прилазили а поједини мештани Вуковара – између којих и овде сведок сарадник Божо Латиновић зв.»Боро Крајишник» и сада пок. Мирко Војновић зв.»Ђапало» и други који су као Вуковарчани препознавали поједине заробљене и потврђивали тачност података које су ови давали о себи).

Ни ове чињенице у поступку нису биле спорне а исто произилази како из казивања наведених сведока – оштећених Чакалића и др. тако и из казивања сведока сарадника Петковића и Латиновића те сведока Савић Мирослава. Сви они у том смислу сагласно казују. Из овог казивања се свакако може закључити да су заробљени тучени и у хангару на начин како то описују оштећени. Тако, сведок - оштећени **Чакалић Емил** са пуно детаља описује како је ту у хангару Булић зв.»Булица» до смрти тукао Самарцић Дамјана и извесног Кемала. Неопходно је рећи да је овај суд својом правоснажном пресудом посл. бр. К.В.2/2005 од 30.01.2006.год. Милана Булића зв.»Булица» огласио кривим управо због овог кривичног дела и осудио га на казну затвора у трајању од 2 године³⁰. И сведок - оштећени **Бергхофер Драгутин** казује о томе да их се туче у

²⁹ транскрипти аудио записа са главног претреса од 26.03.2009.год. - **стр. 48-50**

³⁰ копију пресуде овог суда К.В.2/05 од 30.01.2006.год. са стр.747-798/100 и Кж пресуда на **стр. 799-804/101** овог списка, суд је прочитао на главном претресу дана 18.06.2009.год. **стр. 4**

хангару: «У хангару сам био можда два сата и кроз цијело то вријеме су нас територијалци тукли како су кога стигли»³¹ но сведок **Мирослав Савић** негира да су заробљени тучени у хангару («туче није било, малтретирања није било»³² али тврди како је на Овчару у сумрак дошао мајор Шљиванчанин са капетаном Радићем, да је наредио да се постави агрегат ради осветљења унутрашњости хангара и да се врши попис заробљеника те је то и рађено у смислу да је постављен један сто за којим је седео неки официр те су заробљеници прилазили и казивали податке типа име, презиме, формација, задужење оружја али је попис врло брзо по отпочињању прекинут доласком трактора са приколицом³³.

И још нешто, - животно је разумљиво и примерено описаној ситуацији да се врши попис заробљених (реч је о утврђивању идентитета заробљених људи) и да се то утврђивање идентитета врши уз помоћ мештана, Вуковарчана који (како то објасни сведок сарадник Латиновић, предратни кафеџија) познају своје дојучерашње комшије и суграђане. Туча заробљених пак није ни животно разумљива ни примерена датој ситуацији али је евидентна и као што је наведено, за овај суд, на основу описаних доказа, неспорна и несумњива.

Након доласка аутобуса код хангара на Овчари, са тог локалитета је у правцу Грабова, (једног другог пољопривредног добра на североисточној страни) одвежена од стране НН лица, грађевинска машина – утоваривач тзв.»УЛТ» жуће боје, са точковима, којим се, на удаљености од око једног километра, у атару, поред неке багремове шуме, ископа, или прошири од раније ископана, рупа димензија од око 6 x 8 м, дубине од око 1,5-2 м на најдубљем делу, са три стране окомитих ивица поред које су грудобрани од земље а са предње стране земље нема.

Ни чињенице у овом делу у поступку нису биле спорне а сви (евидентно нема их много) који су у овом поступку потврдили да су били на «рупи» тј. на месту стрељања и месту ове масовне гробнице (оба сведока сарадника, сведок Дукић Никола), описују је у битном идентично (и у односу на то на ком месту се налазила те које је ширине, дубине, дужине, грудобрана земље и сл.) и одступања у опису, имајући у виду да је ноћ, су свакако разумљива, али сви они тврде (изузев Петковића) да је земља била свежа, да се налазила са две или три стране рупе а не са сваке стране. Имајући у виду да је на реону Овчара - Грабово претходно, током те јесени, била размештена и нека војна јединица, могуће да је ова рупа у основи и била претходно намењена као склоноште тенка или ког артиљеријског оруђа те је само критичног дана продубљена и сл. што свакако не мења на суштини ствари тј. да је УЛТ-ом или каквом другом

³¹ записник од 26.04.2004.год. из поступка истраге К.и.в.2/03 – **стр.3**

³² транскрипти аудио записа са главног претреса од 15.09.2008.год. **стр.59** које је суд уз сагласност странака увео у овај доказни поступак и прочитао на главном претресу 18.06.2009.год. **стр. - 3**

³³ исто **стр.56**

сличном грађевинском машином уређена или ископана тог дана у, показаће се, друге сврхе.

Око 16-16,30 сати извесна Драгица добровољка је постројила једну групу од 25-30 људи (територијалаца, добровољаца) и повела их пут Грабова а пред хангар је довежен велики трактор са приколицом која је са арњевима и покривена цирадом а на задњој страници има металне мердевине за улазак и клупе за седење уз обе уздужне странице. Трактор се упаркирава задњом страном приколице до у близину ових улазних врата у хангар те се у приколицу, утоварују заробљени у групама од око 30-35 људи и одвозе се до описане рупе. Трактор се зауставља задњом страном приколице у близини рупе, заробљени се из приколице изводе у групама од по 5, 6 или 7 људи, постројава их се на ивицу ове рупе на делу где нема земље, испред њих се од присутних формира вод за стрељање који броји исто онолико људи колико је и заробљених поред рупе те се у њих пуца (већином из аутоматских пушака тзв. АП или «калашњиков», са удаљености од око 3 метра. Неки од заробљених се живота лише и ножем наношењем убодних или резних рана било у предел врата или у пределу грудног коша. Преживеле потом убија («оверава») пуцањем из ручног ватреног оружја један од присутних, потом се изводи нова група заробљених из приколице, двојица од њих одвлаче лешеве претходно убијених у рупу те и сами стају са осталима испред рупе, поново се на описан начин постројава стрељачки строј и убијају се и ови и тако редом док се не побију сви који су доведени у приколици. Потом се трактор враћа до хангара, на исти начин се у њега уводи нова група заробљеника и одводи до рупе где се на описан начин врши и њихово стрељање и ово се (у неутврђеном броју наврата) понавља све док скоро сви заробљени у хангару не буду убијени. За то време, поједини из хангара појединачно изводе поједине заробљене те их се одводи са преке стране пута (који води поред хангара) до неког рова који је од раније ископан за укопавање неког артиљеријског оруђа, и ту се ови заробљени убијају пуцањем у главу из пиштоља. На крају је у хангару остало тачно неутврђен број а око 10 заробљених те се и они од присутних, стрељањем лише живота ту код хангара и убаце у ову рупу са преке стране пута. Потом, неком грађевинском машином, најпре се земљом затрпа рупа са лешевима у пољу према Грабову а потом и ова у близини хангара и све ово потраје до иза поноћи а у ноћи између 20 и 21.11.1991.год.

Чињенице у овом делу суд је утврдио на основу исказа сведока-сарадника те сведока Дукић Николе и Савић Мирослава.

Тако, на основу казивања сведока сарадника **Латиновића** утврђено је да је извесна Драгица Мاستикоса добровољка из Новог Сада, још док је био дан, постројила једну групу људи (њих око 25) и повела их у правцу Грабова. И сведок Дукић а и сведок сарадник Петковић тврде да је на

месту стрељања било пуно људи те извесно да сведок сарадник Латиновић у овом делу казује истину.

Поред горе наведених, да је у питању трактор (а не какво друго возило – камион, како то тврди сведок-оштећени **Зденко Новак** видели су и у битном га идентично описују и сведоци сарадници али и сведок **Савић Мирослав**. У том смислу за суд није било никакве дилеме да је то неки већи трактор са кабином, да је имао приколицу покривену церадом и да су унутра клупе за седење. Ово тим пре што то у поступку и није било спорно. Сведок оштећени Новак је свакако извесно видео само задњу страну приколице у коју је ушао тако да он својим казивањем не доводи у сумњу наведена утврђења суда да је реч о трактору са приколицом а не о камиону.

У поступку надаље није било спорно ни да се трактор упаркирава испред улазних врата хангара, да се у њега уводи око 25, 30 до 35 заробљеника, те да их се у тачно неутврђеном броју (5, 6 или 7) наврата, одвози до «рупе» где се врши њихово убијање стрељањем у групама од по 5, 6 или 7 људи. Претходне чињенице произилазе не само из сагласног казивања оба сведока сарадника те сведока Дукића. Сведоци сарадници описују да се заробљени изводе у групама од по 5, 6 или 7 људи из приколице, да се убијају стрељањем од стране стрељачког вода који броји исто толико људи, да потом неко од присутних «оверава» евентуално преживеле пуцањем из ручног ватреног оружја а потом заробљеници одвлаче у рупу лешеве, сами стају испред стрељачког строја и тако надаље док сви нису убијени. У овом делу једино сведок Дукић тврди («мисли») да су сви заробљени изведени одједном и у њих је пуцало 10-15 људи из стрељачког строја док нису побијени, међутим имајући у виду претходно изнете сагласне тврдње осталих који су били учесници стрељања и у стрељачком строју, за суд је исто било ван сваке сумње. И још нешто. Тешко је замислити постројавање свих око 30 људи пред рупом и потом пуцање у њих од стране већег броја људи. Могућност да се преживи овакво стрељање је свакако знатно већа (једни оштећени заклањају друге) а и могућност бекства како приликом извођења веће групе из трактора тако и из строја је такође знатно већа те имајући у виду ни да Дукић не тврди експлицитно да су одједном сви стрељани него оставља простора и за другачије закључивање, суд је, на основу описаних доказа, прихватајући казивања сведока сарадника у овом делу чињенице у овом делу као поуздане и утврдио.

Из казивања сведока сарадника несумњиво произилази и то да су неки од заробљених лишени живота хладним оружјем – ножем, тј. наношењем убодних или убодно резних рана у пределу врата или грудног коша, те имајући у виду не само да је постојање тих и таквих рана евидентирано обдукционим записницима као и чињеницу да се код једног броја ексхумираних лешева нису нашле стрелне ране као несумњив узрок

смрти али ни какве друге (убодно-резне) ране јасно је да то ипак не значи и да их није било.

Чињенице о томе да су неки заробљени извођени из хангара и појединачно ту у близини, са преке стране лишавани живота пуцањем у главу или сл. из ручног ватреног оружја несумњиво произилази из казивања сведока сарадника **Петковића** који је признао да је на описани начин лишио живота најмање три заробљеника. И не само из његовог казивања. И сведок сарадник **Латиновић** говори о томе да је «Штука» извео напоље «под руку» једног заробљеника (наводно је био у питању француски или белгијски новинар) и «више се са њим није вратио». Дакле, за суд је на овај начин несумњиво да су поједини заробљени на описан начин лишени живота и ту код хангара.

Да је на крају, један број заробљених (неутврђено колико – али свакако најмање 10) лишен живота стрељањем ту код самог хангара а са преке стране пута такође произилази из више у поступку изведених доказа. Наиме и сведоци сарадници и Петковић (који тврди да је сутрадан «од Зорана са Карабурме» чуо да су ти последњи убијени «испред хангара») и Латиновић (који такође тврди да је сутрадан чуо од Мирољуба или Станка или од неког другог да су тих око десет заробљених стрељани поред хангара а извесно неке, као што је Грејза Милан, Бодрожич Анте или Чалета Звонимир, овај сведок сарадник је видео те вечери у хангару у групи тих последњих а исти нису пронађени нити ексхумирани из Гробнице на Грабову).

У јесен 1996.год., у септембру и октобру месецу, истражна екипа Хашког трибунала на челу са др.Билом Хаглундом (из организације Лекари за људска права) врши откопавање масовне гробнице на Грабову и ексхумацију тела из ње. Овим радовима присуствују у својству посматрача – експерта и проф. др. Душан Дуњић, лекар специјалиста судске медицине из Београда а испред Комисије за хуманитарна питања и нестала лица тадашње Савезне Владе (СРЈ) те проф. др. Давор Стриновић и Иван Грујић испред Владе Р.Хрватске. Лешеви се откопавају антрополошким методом (постепеним уклањањем земље), изглед и положај у гробници се фиксира са више фотографија и снимањем дигиталном камером, означавају се јединственим бројним ознакама (ОВЧ 1 па надаље) те се одлажу у припремљене пластичне вреће, смештају у хладњак а потом одвозе до Завода за судску медицину у Загребу где други део екипе врши обдукције тела. У својству посматрача експерта у овом делу тј. при обдукцији, испред исте Комисије Савезне Владе СРЈ присуствује проф. др. Вујадин Оташевић. На описан начин, из ове масовне гробнице током откопавања, ексхумирано је 200 лешева (означених бројним ознакама ОВЧ 1- ОВЧ 200 по редоследу вађења тела из гробнице) а обезбеђени су, изузети и фотографисани и сви предмети око лешева у гробници (дрвени сандук за

муницију, чауре метака и сл.). Након обдукција лешева, стручњаци Завода за судску медицину у Загребу на челу са проф. др. Давором Стриновићем, применом класичних метода (93 лица) те методом ДНА анализе (99 лица), идентификовали су 192 а накнадно тј. у мају 2007.год. још једна особа (Јуларић Горан) тј. укупно су идентификована 193 леша а у личностима:

Аџага ( ) е) Јозо, рођен ( ) године, Ахметовић ( ) а) Исмет-Иво, рођен ( ) године, Андријанић ( ) а) Винко, рођен ( ) године, Арнолд ( ) а) Крешимир, рођен ( ) године, Асађанин ( ) а- ( ) е) Илија, рођен ( ) године, Бабић ( ) а) Дражен, рођен ( ) године, Баинраух ( ) а) Иван, рођен ( ) године, Бајнраух ( ) е) Томислав, рођен ( ) године, Балаш ( ) е) Стјепан, рођен ( ) године, Балог ( ) а) Драгутин, рођен ( ) године, Балог ( ) а) Јосип, рођен ( ) године, Балог ( ) Звонко, рођен ( ) године, Балванац ( ) е) Ђуро, рођен ( ) године, Баножић ( ) Борис, рођен ( ) године, Барањаји ( ) Перо, рођен ( ) године, Барбарић ( ) а) Бранко, рођен ( ) године, Барбир ( ) Ловро, рођен ( ) године, Барић ( ) Ђука, рођен ( ) године, Баршић ( ) е) Фрањо, рођен ( ) године, Барта ( ) Анђелко, рођен ( ) године, Батарело ( ) Жељко, рођен ( ) године, Баумгернер ( ) Томислав, рођен ( ) године, Бегчевић ( ) Марко, рођен ( ) године, Бегов ( ) а) Жељко, рођен ( ) године, Бингула ( ) Стјепан, рођен ( ) године, Бјелановић ( ) Ранго, рођен ( ) године, Блажевић ( ) Златко, рођен ( ) године, Крунеш Бранимир, рођен ( ) године, Босак ( ) Марко, рођен ( ) године, Босанац ( ) Драгутин, рођен ( ) године, Босанац ( ) Томислав, рођен ( ) године, Брачић ( ) Звонимир, рођен ( ) године, Буквић ( ) Ђорђе, рођен ( ) године, Буовац ( ) Иван, рођен ( ) године, Црњац ( ) Иван, рођен ( ) године, Михалец Јосип, рођен ( ) године, Чупић ( ) Станоја, рођен ( ) године, Далић ( ) Тихомир, рођен ( ) године, Долишни ( ) Ивица, рођен ( ) године, Драгун ( ) Јосип, рођен ( ) године, Ђуђар ( ) Саша, рођен ( ) године, Ђукић ( ) Владимир, рођен ( ) године, Дувњак ( ) Станко, рођен ( ) године, Ебнер ( ) а) Винко-Ђуро, рођен ( ) године, Фришчић ( ) е) Драгутин, рођен ( ) године, Фурунџија ( ) а) Петар, рођен ( ) године, Гајда ( ) Роберт, рођен ( ) године, Галић ( ) е) Миленко, рођен ( ) године, Галић (Владимира) Ведран, рођен ( ) године, Гарвановић ( ) Борислав, ( ) године, Гаврић ( ) Драган, рођен ( ) године, Главашевић ( ) а) Синиша, рођен ( ) године, Граф ( ) а) Бранислав, рођен ( ) године, Гранић ( ) а) Драган, рођен ( ) године, Грубер ( ) е) Зоран, рођен ( ) године, Гудељ ( ) а) Драго, рођен ( ) године,

Хегедушић ( ) а) Марио, рођен ( ) године, Херцег ( ) а)
 Жељко, рођен ( ) године, Херман ( ) а) Иван, рођен
 ( ) године, Херман ( ) а) Стјепан, рођен ( ) године,
 Хлевњак ( ) а) Недељко, рођен ( ) године, Хољевац ( ) а)
 Никица, рођен ( ) године, Хорват ( ) а) Ивица, рођен
 ( ) године, Илеш ( ) а) Звонко, рођен ( ) године,
 Имбришић ( ) а) Ивица, рођен ( ) године, Ивезић ( ) а)
 Александар, рођен ( ) године, Јајало ( ) а) Марко, рођен
 ( ) године, Јакубовски ( ) а) Мартин, рођен ( ) године,
 Јамбор ( ) а) Томо, рођен ( ) године, Јанић ( ) а) Михаел,
 рођен ( ) године, Јантол ( ) е) Борис, рођен ( ) године,
 Јарабек ( ) а) Златко, рођен ( ) године, Језић ( ) е)
 Ивица, рођен ( ) године, Јован ( ) а) Звонимир, рођен
 ( ) године, Јовановић ( ) а) Бранко, рођен ( ) године,
 Јовановић ( ) е) Оливер, рођен ( ) године, Јурела ( ) а)
 Дамир, рођен ( ) године, Јурела ( ) е) Жељко, рођен ( )
 године, Јурендић ( ) е) Драго, рођен ( ) године, Јуришић
 ( ) е) Марко– Јосип, рођен ( ) године, Јуришић ( ) а) Павао,
 рођен ( ) године, Јуришић ( ) а) Жељко, рођен ( ) године,
 Качић ( ) а) Игор, рођен ( ) године, Капустић ( ) а) Јосип,
 рођен ( ) године, Келава ( ) е) Крешимир, рођен ( )
 године, Кнежић ( ) е) Ђуро, рођен ( ) године, Колак
 ( ) а) Томислав, рођен ( ) године, Колак ( ) а)
 Владимир, рођен ( ) године, Коморски ( ) а) Иван, рођен
 ( ) године, Костовић ( ) е) Борислав, рођен ( ) године,
 Ковач ( ) а) Иван, рођен ( ) године, Ковачевић ( ) а) Зоран,
 рођен ( ) године, Кожул ( ) е) Јосип, рођен ( ) године,
 Крајиновић ( ) е) Иван, рођен ( ) године, Крајиновић ( ) е)
 Златко, рођен ( ) године, Красић ( ) а) Иван, рођен ( )
 године, Крезо ( ) а) Ивица, рођен ( ) године,
 Кристичевић ( ) а) Казимир, рођен ( ) године, Лесић ( ) а)
 Томислав, рођен ( ) године, Лет ( ) е) Михајло, рођен ( )
 године, Лили ( ) а) Драгутин, рођен ( ) године, Ловрић
 ( ) а) Јоко, рођен ( ) године, Луцић ( ) е) Марко, рођен
 ( ) године, Лукић ( ) а) Мато, рођен ( ) године, Љубас
 ( ) е) Хрвоје, рођен ( ) године, Магоч-Мамић ( ) а)
 Предраг, рођен ( ) године, Мајор ( ) а) Жељко, рођен
 ( ) године, Маричић ( ) а) Зденко, рођен ( ) године,
 Маркобашић ( ) е) Ружица, рођена ( ) године, Међеши ( ) а)
 Андрија, рођен ( ) године, Међеши ( ) е) Зоран, рођен
 ( ) године, Миховић ( ) а) Томислав, рођен ( ) године,
 Микулић ( ) а) Здравко, рођен ( ) године, Мишић ( ) а) Иван,
 рођен ( ) године, Млинарић ( ) а) Миле, рођен ( ) године,
 Мокош ( ) а) Андрија, рођен ( ) године, Молнар ( ) а)
 Саша, рођен ( ) године, Мутвар ( ) а) Антун, рођен
 ( ) године, Нађ ( ) а) Дарко, рођен ( ) године, Нађ

( ) а) Фрањо, рођен .године, Нејашић ( ) а) Иван, рођен .године, Шименић Дамир, рођен .године, Омеровић ( ) а) Муфат, рођен .године, Орешки ( ) а) Владислав, рођен .године, Пап ( ) е) Томислав, рођен .године, Патарић ( ) е) Жељко, рођен .године, Павлић ( ) а) Слободан, рођен .године, Павловић ( ) а) Златко, рођен .године, Перак ( ) а) Мато, рођен .године, Перко ( ) а) Александар, рођен .године, Перковић ( ) а) Дамир, рођен .године, Перковић ( ) е) Јосип, рођен .године, Петровић ( ) а) Стјепан, рођен .године, Пинтер ( ) е) Никола, рођен .године, Плавшић ( ) а) Иван-Звонимир, рођен .године, Подхорски ( ) а) Јања, рођена .године, Полхерт ( ) а) Дамир, рођен .године, Половина ( ) а) Бранимир, рођен .године, Пољак ( ) а) Вјекослав, рођен .године, Посавац ( ) а) Станко, рођен .године, Правдић ( ) а) Томо, рођен .године, Пуцар ( ) е) Дмитар, рођен .године, Радачић ( ) а) Иван, рођен .године, Рагуж ( ) а) Иван, рођен .године, Рашић ( ) а) Милан, рођен .године, Ратковић ( ) а) Крешимир, рођен .године, Рибичић ( ) а) Марко, рођен .године, Римац ( ) а) Салвадор, рођен .године, Рохачек ( ) а) Карло, рођен .године, Рохачек ( ) а) Жељко, рођен .године, Спудић ( ) а) Павао, рођен .године, Станић ( ) а) Марко, рођен .године, Станић ( ) а) Жељко, рођен .године, Стефанко ( ) а) Петар, рођен .године, Стојановић ( ) а) Иван, рођен .године, Стубичар ( ) а) Љубомир, рођен .године, Шарик ( ) а) Стјепан, рођен .године, Шимунић ( ) а) Перо, рођен .године, Шиндић ( ) а) Вјекослав, рођен .године, Шренк ( ) а) Ђуро, рођен .године, Штефуљ ( ) а) Дражен, рођен .године, Тадић ( ) а) Тадија, рођен .године, Тарле ( ) а) Дујо, рођен .године, Терек ( ) а) Антун, рођен .године, Тишљарић ( ) а) Дарко, рођен .године, Тивановац ( ) а) Ивица, рођен .године, Томашић ( ) а) Тихомир, рођен .године, Тординац ( ) а) Жељко, рођен .године, Тот ( ) а) Томислав, рођен .године, Траљић ( ) а) Тихомир, рођен .године, Турк ( ) а) Мирослав, рођен .године, Турк ( ) а) Петар, рођен .године, Тустојић ( ) а) Дане, рођен .године, Ушак ( ) а) Бранко, рођен .године, Вагенхофер ( ) а) Мирко, рођен .године, Вареница ( ) а) Звонко, рођен .године, Варга ( ) а) Владимир, рођен .године, Васић ( ) а) Микајло, рођен .године, Вебер ( ) а) Синиша, рођен .године, Видош ( ) а) Горан, рођен .године, Виргес ( ) н) Антун, рођен .године, Влахо ( ) а) Мирослав, рођен .године, Влахо ( ) а) Мате, рођен .године, Володер ( ) а) Златан,

рођен [REDACTED] године, Вујевић [REDACTED] а) Златко, рођен [REDACTED] године, Вукојевић [REDACTED] а) Славен, рођен [REDACTED] године, Вуковић [REDACTED] а) Рудолф, рођен [REDACTED] године, Вулић [REDACTED] е) Иван, рођен [REDACTED] године, Зељко [REDACTED] а) Јосип, рођен [REDACTED] године, Зера [REDACTED] а) Михајло, рођен [REDACTED] године, Жеравица [REDACTED] а) Доминик, рођен [REDACTED] године, Жугеџ [REDACTED] а) Борислав, рођен [REDACTED] и Јуларић Горан.

Укупно 7 (седам) ексхумираних лешева није идентификовано (лешеви ознака ОВЧ 11, 36, 50, 107, 124, 136 и 172).

Критичном приликом, из гробнице је извађен и обезбеђен већи број чаура пушчане или пиштољске муниције и у новембру 1997 је прослеђен од стране истражитеља Трибунала у Хагу АТФ Лабораторији Министарства правде САД – Бироа за алкохол, дуван, ватрено оружје и експлозиве у Мерленду и то најпре 437 комада (од тога 419 – кал.7,62 x 39мм, 14 – кал.7,62 x 25 мм и 4 – 7,65 x 17мм). Анализом је утврђено да од 419 чаура њих 174 немају довољно обележја за поређење са другима). Касније, у марту 1998 год. је истој Лабораторији достављено још 1.031 чаура метака и затражена поновна анализа 174 чауре које су претходно биле изузете те је утврђено да су чауре у калибру 7,62 x 39 мм испаљене из укупно 18 комада различитог ватреног оружја, чауре у калибру 7,62 x 25 мм из 2 комада различитог ватреног оружја а чауре у калибру 7,65 x 17 мм из једног ватреног оружја. Калибар 7,62 x 39 мм је пушчани калибар оружја чија производња је била уобичајена у земљама бившег Варшавског пакта те бившој Југославији и Кини (најпознатије оружје овог калибра је аутоматска пушка зв.»Калашњиков»), калибар 7,62 x 25 је и пушчани (аутомати «Шпагин» и «Шмајсер») и пиштољски (пиштољ звани «тетејац» - ТТ) а најпознатије оружје у калибру 7,65 x 17 мм је аутоматски пиштољ «Шкорпион».

Ни чињенице у овом делу суштински нису биле спорне а исте је суд утврдио на основу више изведених доказа. Тако се, читањем два извештаја проф. др. Душана Дуњића,³⁴ Извештаја др. Вујадина Оташевића од 15.11.1996.год.³⁵, записником о саслушању вештака проф. др. Милоша Тасића³⁶ из поступка истраге а од 20.04.2004.год и увидом у фотографије сачињене приликом ексхумације лешева критичном приликом а примљено од стране МКТЈ у Хагу (4 ЦД-а копирана из предмета К.В.4/06 приложена овом судском спису),³⁷ те читањем Дописа Катедре за судску медицину Медицинског факултета у Загребу од 19.04.2004.год.³⁸ утврди да су ексхумације лешева из ове

³⁴ од 27.09.1996.год. (стр.145-148/57 овог списка) и од 3.10.1996.год. стр.149-151/58 овог списка – прочитано на овом главном претресу дана 9.04.2009. год. стр.24

³⁵ стр.133-144/56 овог списка - прочитано на главном претресу дана 9.04.2009.год. стр. 24

³⁶ стр.152-168/59 овог списка - прочитано на главном претресу дана 9.04.2009.год. стр. 24

³⁷ стр. 102/53-1 овог списка

³⁸ стр.102-123/53 овог списка

масовне гробнице вршене у септембру и октобру 1996 год. и да је из гробнице ексхумирано укупно 200 тела³⁹. Читањем наведеног дописа о идентификацији ексхумираних од 19.04.2004.год. и Дописа Медицинског факултета – катедре за судску медицину у Загребу бр.116/2008 од 3.03.2008.год. (а о идентификацији Јуларић Горана)⁴⁰ утврђено је да су идентификације тела вршене у Заводу за судску медицину у Загребу те да је класичним методама (карактеристике типа пола, животне доби, повреда, стања зуба, тетоважа, одеће, накита, идентификационих докумената – који су у знатном броју пронађени код оштећених и поред претреса и одузимања а што је видљиво и из наведене фотодокументације у коју је суд извршио увид и сл.) те методом ДНА (тј. поређењем генетских маркера са маркерима претпостављених блиских сродника) идентификовано укупно 193 особе а у лицима како је то и наведено и у изреци и у образложењу ове одлуке.

Чињенице о томе из колико оружја је критичном приликом пуцано те која оружја (по врсти и калибру) могу бити у питању, суд је утврдио на основу писменог налаза и мишљења **вештака физико-хемијске струке (балистичара) Драгана Крстића**⁴¹. Наиме, вештаку је на увид стављен лабораторијски извештај АТФ лабораторије у Мериленду - САД⁴² те је несумњиво да је критичном приликом у стрељању заробљених на Грабову коришћено најмање 18 (осамнаест) различитих оружја у калибру 7,62 x 39 мм (реч је о аутоматским пушкама зв.»Калашњиков», полуаутоматским пушкама и пушкомитраљезима), 2 (два) оружја у калибру 7,62 x 25 мм («Шмајсер», «Шпагин» - било магацина типа добош било кутија или пак пиштољ ТТ) те 1 (једно) оружје кал.7,65 x 17 мм као што је аутоматски пиштољ «Шкорпион» или који други полуаутоматски пиштољи тог калибра, односно укупно **21 (двадесетједно)** различито оружје. Вештак је потврдио да су методе примењене у тој лабораторији најсавременије и користе се када се анализира и вештачи велики број предмета (чаура или зрна), да су исте познате и нашим стручњацима али и да се систем ИБИС не користи јер се не располаже одговарајућим (скупим) уређајима.

Ценећи да су вештаци своје налазе и мишљења дали у свему према правилима струке (са којом и сами располажу) а на бази расположивих материјалних трагова обезбеђених приликом откопавања – ексхумације лешева критичном приликом, те како ни странке на исто нису имале примедби, суд је наведене чињенице као несумњиве и утврдио тим пре што се у битном подударају и са казивањима саслушаних и сведока сарадника и других сведока (не само у вези две женске особе а посебно о тврдњама везаним за Ружицу Маркобашић, него и у тврдњама везаним за то да је оптужени Вујановић критичног дана на Овчари имао пиштољ

³⁹ све прочитано на главном претресу дана 9.04.2009.год. **стр. 24**

⁴⁰ **стр.1118/104** овог списка

⁴¹ **стр.96-101/52** овог списка - прочитано на главном претресу дана 9.04.2009.год. **стр. 24**

⁴² превод на српски језик **стр.1119-1134/105** овог списка

«Шкорпион», да је Драгица добровољка из Новог Сада била наоружана «Шпагином» или «Шмајсером» са магацином за метке у облику добоша, а да су на Овчари «сви били наоружани» (углавном аутоматском пушком «Калашњиков»).

5.2. У оквиру овог описаног општег тока догађаја тог дана:

*Након што су командант ТО Вуковара **окр. Вујовић Миролуб** и његов заменик, **окр. Вујановић Станко**, према којима се води одвојен поступак, наредили су да се врше убиства ратних заробљеника и да се исти у групама од по 30 до 40 лица укрцавају у приколицу трактора, одредили лица која ће вршити ликвидацију, а касније након бекства **опт. Новак Зденка** из приколице трактора, одредили и лица која ће ићи у пратњу трактора да неко не побегне, те су ратни заробљеници у више наврата одвожени према Грабову на око 1 км. од «Овчаре», где је вршено њихово стрељање, тако што су извођени из тракторске приколице у групама од по 6, 7 или 8 лица и постројени испред претходно ископане јаме, где су **опт. Сирета Дамир** заједно са припадницима ТО Вуковар **окр. Банковић Мирославом**, **окр. Перић Јовицом**, **окр. Војновић Миланом** и сведоком сарадником **Латиновић Божом**, припадницима добровољачке јединице «Лева суподерица», **окр. Милојевић Предрагом**, **окр. Атанасијевић Иваном** - тада Хусник Ивицом, **окр. Шошић Ђорђем** као и са добровољцем **окр. Радак Сашом**, као и сведоком сарадником **Петковић Спасојем** тада припадником 3-ће чете 1-ог батаљона Гардијске бригаде ЈНА и више других НН лица, формирали стрељачке водове и из ватреног оружја пуцали у њих и тако их стрељањем лишили живота, а потом су лешеве у јами затрпани, загртањем земље булдожером.*

6. Образложење ових чињеничних утврђења

6.1. Уводне напомене

6.1.1. Писмени и докази уступљени од МКТЈ

Као што је наведено, суд је у доказном поступку, уз сагласност и без примедби странака, прочитао писмену документацију са којом је располагао а није имао основа за сумњу аутентичност појединих докумената.

Неке доказе, а како се то наводи на више места у разложима ове пресуде (фото и видеоматеријал, пресуда тзв. «Вуковарској тројци»),

сматрајући да је реч о доказима који су, у смислу чл.14а ст.4 Закона о организацији и надлежности државних органа у поступку за ратне злочине, уступљени овом суду, суд је извео и у поступку користио тим пре што предлога за супротно, од стране странака није било.

6.1.2. Општи приступ оцени исказа сведока

При оцени изведених доказа на основу којих је утврђено чињенично стање у овом поступку, неопходно је пре свега указати на неке, у том смислу битне, специфичности кривичног поступка који за предмет има кривично дело ратни злочин. Оне се првенствено огледају у чињеници да су предмет утврђивања, по правилу, догађаји који су се одиграли пре десет и више година, да након догађаја нису обављени увиђаји ни друге криминалистичко – техничке радње којима би се фиксирани материјални трагови те су практично искази сведока – жртава често једно од главних доказних средстава. Надаље, по правилу је реч о догађајима који су по свим аспектима вишеслојни, са више жртава и извршилаца, са више радњи извршења и са потпуном расутошћу и у времену и у простору. Тако, у овом конкретном случају, како се то види из утврђеног чињеничног стања, реч је о кривичном делу које је учињено пре 18 година, у коме је учествовало на страни извршилаца више лица (пуцано је из најмање 21 оружја), у коме је страдало најмање 200 оштећених а који догађај се одвија током целог дана и на више локација. Извесно, овај предметни догађај је започео то јутро у Вуковарској болници тријажом, где се окупио велики број мештана, територијалаца, добровољаца, наставља се током преподнева одвозом заробљеника у Вуковарску касарну где су аутобуси били неколико сати, и где је такође касарна пуна и војника и територијалаца, потом се наставља у поподневним сатима транспортом заробљених на Овчару, извођењем из аутобуса од неколико сати и тучом у шпалиру, потом, у наредних неколико поподневних и вечерњих сати пописом и тучом заробљених у хангару а све то у присуству такође великог броја мештана, територијалаца, добровољаца и војника, да би у наредних 5-6 сати заробљени одвођени на око 1,5 км. од овог хангара у атар према Грабову где су у 6,7 или 8 «тура» а у свакој од по неколико група, стрељањи, те је догађај окончан стрељањем групе код хангара а «иза поноћи». Разумљиво је стога да једни очевици виде једне учеснике на једној, друге на другој, трећој или четвртој локацији и изузев тврдњи о учешћу у радњама извршења које су свакако упечатљиве, тврдње у смислу ко је када и у којим другим редовним активностима кога видео, мора подлећи подрбној и опрезној процени и све ово тим пре што је већина учесника – било да је реч о сведоцима било да је реч о окривљенима, слично или идентично обучена – униформисани па су тиме, појединци у маси истих, мање уочљиви у, ситуацији примереним, активностима.

Стога је, у контексту горе изнетог, неопходно да се пажљиво анализира веродостојност исказа сведока и сведока сарадника и поузданост чињеница које се из њих утврђују, имајући у виду разлике и противуречности у њиховим казивањима и то како о околностима под којима су се одиграли догађаји, тако и о лицима која су њихови учесници, а на шта странке основано указују током кривичног поступка за оваква кривична дела.

У овом конкретном случају неопходно је имати у виду и чињеницу да је мали број оштећених преживео те су непосредни очевидци догађаја са места стрељања једино сведоци и евентуално оптужени који би признали извршење дела. У овом поступку практично ни један оштећени није преживео стрељања на Грабову и о дешавањима на том месту се изјашњавају само два сведока сарадника и један сведок. Други саслушани сведоци пак не виде ни трактор ни одвођење заробљених (изузев сведока Савић Мирослава) а, такође незнатан број у односу на стваран број присутних, сведочи о догађајима испред и у хангару на Овчари. И све ово пак указује на компликованост поступака у овим и оваквим предметима и стога неопходност пажљиве процене појединих казивања те да се, у случају сумње у веродостојност и поузданост исказа сведока, то никако не тумачи на штету окривљених.

Истовремено, суд је мишљења да разлике у исказима сведока при описивању детаља догађаја и околности, не могу аргумент да буду разлог за закључак да је целокупно сведочење одређеног сведока непоуздано или да је због закључка да је његово сведочење у односу на одређени догађај непоуздано, то сведочење непоуздано и у односу на све друге догађаје. Суд је приликом оцене веродостојности и поузданости исказа сведока највећу пажњу поклатио управо противуречностима у деловима исказа сведока о одређеним догађајима, ценећи их како појединачно, тако и у вези са свим осталим доказима.

Због свега напред изнетог, неопходно је имати у виду да се суд, при оцени исказа сведока и сведока сарадника, руководио и горе изнетим разлозима и чињеницама иако то можда у неким случајевима није и експлицитно наведено.

6.2. «Кључни докази» у поступку

И поред знатног броја изведених доказа, и не умањујући њихову важност, горе наведена чињенична утврђења суда, дакле у вези тога да ли је оптужени Сирета и на који начин учествовао у радњама извршења овог кривичног дела суштински и у битном произилази из казивања оптужених

Петковић Спасоја и **Латиновић Божа** које је суд саслушао у својству сведока сарадника те ће у овом делу пресуде суд презентовати суштину тих казивања.

6.2.1. Сажетак казивања сведока сарадника **Спасоја Петковића**

Ванрасправно веће Окружног суда у Београду је дана 5.01.2004. године решењем Кв.В. 1/04 усвојило предлог Тужилаштва за ратне злочине КТРЗ 4/03 од 28.12.2003 и одредило да се у својству сведока сарадника саслуша тада опт.**Петковић Спасоје** а да се из списка предмета издвоје записници о његовом саслушању у својству оптуженог.⁴³ Овај сведок сарадник је након тога саслушан у поступку истраге а у предмету посл. бр. Ки.В. 2/03 дана 2.02.2004. године и у овом предмету а дана 26.03.2009. године када је и суочио опт. Сирету и овог сведока сарадника.

Овај сведок сарадник у битном исказује: да је он 24.09. 1991. године, као припадник Гардијске бригаде, на редовном одлужењу војног рока са својом јединицом дошао на подручје Вуковара, и био курир и обезбеђење командира 3- чете капетана Радића чији је штаб био у кући опт. Станка Вујановића, те да је ослобођење Вуковара било дана 18.11.1991. године и да су у то време у Вуковару постојале две чете ТО чији су командири били опт. Вујовић и Вујановић и трећа чета- добровољачка на чијем челу је био опт. Ланчужанин. Објаснио је да је командант ТО Вуковара, у тренутку када је његова бригада дошла на ратиште, био човек у униформи капетана који се презивао Јакшић и да су у то време биле 2 чете ТО чији су команданти били опт. Вујовић и опт. Вујановић. који су у том својству ишли на састананке код команданта батаљона мајора Тешића. Негде средином октобра месеца 1991. године (15-20 дана након доласка његове јединице на подручје Вуковара) присуствовао је свађи у штабу мајора Тешића где је опт. Вујовић напао Јакшића да је неспособан те је Тешић поставио Вујовића за команданта ТО а опт. Мирослава Ђанковића за његовог заменика.

Тврди да је дана 19.11.1991. добио задатак од кап. Радића да поведе групу новинара до болнице где је затекао мноштво људи а 20.11.1991. је, такође по Радићевом наређењу, са војником Видачком и припадником ТО Мићом Ђанковићем отишао на **Овчару** да провери информацију о томе да наводно припадници ТО Вуковара хоће да преузму заробљенике из болнице. Објашњава да је, када су дошли на Овчару а око 12,30 сати, испред хангара видео групу «територијалаца» и добровољаца а око хангара 10-20 припадника војне полиције у СМБ униформама који нису били припадници његове бригаде. Након 20-ак минута дошла су 4 војна аутобуса у којима су били заробљени а у сваком по 2 војна полицајца која су обезбеђивала заробљене. У првом аутобусу видео је пук. Марка

⁴³ решење на стр.164-167/69 списка предмета истраге К.и.в.2/2003

Марића из Гардијске бригаде. Након пристајања наведених аутобуса на око 6-7 метара од хангара формаран је **шпалир** те су заробљеници по изласку из аутобуса ударани рукама, ногама и палицама. Тврди да су у шпалиру, поред њега, од њему познатих лица, били још и Саша Радак, Мирослав Ђанковић, Горан Мугоша, Ђирић Петар, Славко Николић, пок. Зоран са Карабурме, Мића Ђанковић, Драган Видачек, извесни пок. «Топола». По његовом сећању том приликом нико није вршио претрес заробљених већ су они сами, по изласку из аутобуса, на страну одбацивали ствари. Након уласка заробљеника у хангар, пук. Марић је са својим војним полицајцима напустио тај локалитет. Видео је да су нека заробљена лица издвојена на страну и то 4 мушкарца која су касније белим комбијем одвезена на «Велепромет» и Ружица Маркобашић, која је била у поодмаклом стадијуму трудноће, за коју се причало да је супруга Давора Маркобашића «усташе» који је од дечијих прстију правио огрлице. Након уласка заробљеника у хангар наставило се са њиховим батинањем и унутар самог хангара па их је Ђанковић тукао бејзбол палицом, Драган Видачек металном штаком, он (сведок сарадник) их је шутирао ногама а тукли су их и Ланчужанин, Радак Саша, Горан Мугоша, пок. Топола, пок. Зоран са Карабурме и поручник Хаџић Елвир. Премлаћивање заробљеника у хангару је трајало 2-3 сата а «главну реч» су водили Мирољуб Вујовић и Станко Вујановић. На Овчари је том приликом видео поред горе поменутих и Наду Калабу, Мирка Војновића, Вујановићевог оца Бранка, Златар Вују који је био рањен и шепао је, Милана Ланчужанина, Драговић Предрага, Милојевић Предрага и Љубоја Марка (која четворица су била на Овчари од када су дошли аутобуси) као и Катић Слободана зв.»мајор Катић». Негде око 16,30 је видео да је испред хангара довежен трактор црвене боје са приколицом но не зна лице које је возило трактор.

Надаље тврди да је Станко Вујановић наредио да у трактор уђе прва група заробљених, и то они који су стајали најближе тракторској приколици, њих око 25-30 терајући их речима « Улазите пичке усташке» а у трактор су их поред Вујановића терали да улазе и Божо Латиновић, Шошић Ђорђе и пок. Топола. Објашњава да су у пратњу те прве тракторске приколице са заробљенима отишли и то да је испред трактора ишло возило марке «Застава» или «Југо» црвене боје у ком су били Божо Латиновић, Шошић Ђорђе и пок. Топола, иза трактора возило «Пасат» у ком су били Ланчужанин, који је и возио, Љубоја, Драговић и Милојевић а на крају возило боје трула вишња марке «Вектра» које је возио Станко Вујановић а са њим су били Сирета Дамир зв.»Сића» и Катић Слободан.

Након одласка првог трактора са заробљенима у правцу локалитета Грабово на пољопривредно добро «Овчара» дошло је војно возило «пук» у ком су били мајор Вукашиновић и капетан Каранфилов. Мајор Вукашиновић се том приликом посвађао са Вујовићем и обратио му се речима «Нисмо вам их дали да их побијете већ да их испитујете» на шта му је Вујовић одговорио «Није то ваше». Наведеном сукобу су присуствовали и Калаба Нада и отац Станка Вујановића Бранко. Такође је

навео да је том приликом Петар Тирић зв. «Перо циган» мајору Вукашиновићу уперио пушку у леђа након чега се исти повукао а 10-15 минута након овог догађаја повлаче се и припадници војне полиције који су обезбеђивали хангар. Након повратка прве групе са Грабова приметио је да се нису вратили Божо Латиновић, Шошић, Топола и Милојевић и чуо је Вујановића како каже «Порокали смо пичке усташке» што је недуго после тога чуо да је рекао присутнима и Драговић.

Исказује да је убрзо након повратка трактора са Грабова Вујановић наредио да и друга група заробљених уђе у трактор који су по укрцавању заробљених пратили: возило у ком су били Мирослав Ђанковић, Златар Вујо и Мића Ђанковић, које је ишло испред трактора, те из трактора возило «Вектра» боје труле вишње које је возио опт. Вујановић а у ком су били он и Драгица Мастикоса, добровољка из Новог Сада док су у трећем возилу били Радак Саша, Дашић и пок. Зоран са Карабурме. Он признаје да је био на локалитету Грабово и да је пут од Овчаре до Грабова само 1 км. асфалтни а да затим лево креће земљани пут где су стајала 2 униформисана лица. Када је стигао на Грабово видео је свеже ископану рупу величине 6 x 6 метара, са грудобраном а са десне стране младу багремову шуму. Поред рупе је уочио Шошић Ђорђа, Милојевић Предрага, Божу Латиновића и пок. Тополу којом приликом су Шошић, Милојевић и пок. Топола извели из приколице и заклали ножем по једног заробљеног. Након тога се формирао стрељачки строј, не сећа се да је било ко одредио где ће ко стати, али тврди да су у том стрељачком строју били Радак Саша (први с леве стране), поред Радака Дашић., поред њега Драгица Мастикоса, затим он (Петковић), па Мирослав Ђанковићи те поред њега Златар Вујо. Вујановић Станко је стајао са стране где је био Радак а Божо Латиновић ближе приколици да би спречио бежање заробљеника. Заробљени који су изведени пред стрељачки строј су прво убацили у рупу лица која су претходно преклана ножем. Наређење да се пуца у заробљене издавали су Вујановић и Божо Латиновић (који је такође пуцао са стране) а једини који није од свих присутних пуцао је Мића Ђанковић, отац Мирослава Ђанковића. Вујановић је, од оружја имао пиштољ марке «Шкорпион», Радак, Дашић, Ђанковић, Златар и Божо Латиновић аутоматске пушке, Драгица Мастикоса немачки шмајсер док је он имао «Бровинг» сачмару петометку. Тврди да му је том приликом након опаљења тог једног метка у правцу заробљеника испред заглавила пушка те да због тога није могао да настави да пуца те се повукао из строја а на његово место је стао Зоран са Карабурме. Након извршеног стрељања ових заробљеника прилазио им је Милојевић Предраг и онима који су евентуално преживели стрељање пуцао у главу из «магнума». Тврди да му је у аутомобилу приликом повратка са Грабова на Овчару Станко замерао како се «извлачи» и када су дошли до хангара Вујановић му је дао свој «Шкорпион» и наредио да убија заробљене (рекавши му: «рокај») те је он потом из хангара извео укупно 3 лица, одводећи их са преке стране пута и хангара, мало укосе, где је била нека рупа од артиљеријског оруђа те их је једног по једног пуцањем у главу,

потилјак, из овог пиштоља лишио живота а Ђанковић му исти одузео (говорећи му: «који то курац радиш овде») и вратио га Вујановићу. Недуго након тога обратила му се Калаба Нада са молбом да јој помогне и из хангара изведе њеног шефа (за кога је тврдила да је малтретирао на послу), лице старо око 40 година, висине од око 175 цм које је на себи имало жуту шушкаву тренерку «адидас» са три пруге на рукаву, те су га одвели на исто то место са преке стране хангара где му је ова оптужена испалила метак у главу из пиштоља марке «ТТ» или 7,65. Такође је видео да је Мирко Војновић зв. «Ћапало» извео из хангара двојицу заробљеника који се више нису вратили у хангар мада он није видео да их је он и убио. Том приликом је Станко наредио неком брки (имао је светле очи) а који је за време рата комбијем развозио храну, да иде по муницију на Петрову гору.

Надаље наводи да су у наредној (трећој) «тури» одвођења, коју је он видео да је отишла у правцу Грабова, били Никола Дукић, Ђанковић Мирослав, «Гага», Славко Циган, Перо Циган, Сирета Дамир, Тоша из Новог Сада и пок. Зоран са Карабурме. Ова група људи се вратила након око сат времена а са њима су се вратили и Милојевић и Божо Латиновић. Том приликом је видео Ружицу Маркобашић (он додуше није знао ко је она већ су му рекли о коме се ради) са леве стране од врата хангара како лежи претучена, за коју је чуо да је супруга озлоглашеног «усташе» Давор Маркобашића, која је била у поодмаклом стадијуму трудноће и коју је ту, из прислона у стомак, убио Дашић Зоран услед чега је део ткива пао на Станка Вујановића па га је опт. Вујовић зезао да је «пичкица» . Тврди да су неки заробљени «молили Мирољуба и Станка» и неке друге «јаче» : «Каменог», «Ћанија», Латиновића (кога од тада зову «Бора Крвави») да их спасе а ови то одбили у смислу «где сте били док смо ми давали страже» објашњавајући да не зна да ли је међу заробљенима било Срба.

Објашњава да је видео да је још неколико пута трактор са заробљенима одлазио у правцу Грабова а пре самог одласка са Овчаре на којој се задржао до око 23 сата у хангару је видео још 30-40 заробљеника за које је сутрадан од Зорана са Карабурме чуо да су их он, Вујовић, Вујановић, Радак, Ћирић Петар, Славко Циган и пок. «Топола» стрељали као најокорелије усташе ту испред хангара. Након тога се са војником Видачком упутио назад у Вуковар где је у штабу капетана Радића видео Милојевића и Радићу рекао шта је било на Овчари и Грабову и шта је он тамо радио а Радић само «слегнуо раменима».

Описујући опт. Сирету из тог времена наводи да је имао браду, коврцаву косу, чојану униформу и личку капу коју је додуше имао и Мирослав Ђанковић али да је Ђанковић био знатно корпулентнији од Сирете те да никако није могао да их помеша.

6.2.2. Сажетак казивања сведока сарадника **Божа Латиновића**

Решењем ванпретресног већа овог суда одређено је да се у овом кривичном предмету у својству сведока сарадника саслуша тада опт. **Латиновић Божо** и одређено је да се из списка предмета издвоје записници о његовом саслушању у својству оптуженог.⁴⁴ Након овога Латиновић је саслушан у предмету посл. бр.К.В. 1/03 у више наврата а у овом предмету дана 26.03.2009.године када је и суочен са овде опт. Сиретом.

Овај сведок сарадник тако у битном тврди да је био припадник ТО Вуковар у јединици којом је командовао Фот Синиша а након његове погибије је прешао у јединицу којом је командовао Вујановић Станко и да су деловали на правцу дејства чете кап.Бојковића (тада Бојковског). Тврди да је тада са ТО комадовао Душан Јакшић а до пред крај борби у Вуковару и да га је заменио Мирољуб Вујовић те да је заменик био Станко Вујановић као и да је била јединица добровољаца под командом опт. Ланчужанин Милана а сви су они ишли на реферисање код старешина ЈНА.

Исказује како је 18.11.1991. године званично ослобођен Вуковар те се пило и славило и 19-ог се и не сећа а да је 20.11.1991. око 9-10 сати отишао на «Велепромет» где је видео 5-6 аутобуса у којима су били цивили, које су обезбеђивали Јован Радан, Боро Крстић и извесни Станковић, хармоникаш и којом приликом су Жигић Ненад и Петар Велебит обављали њихову тријажу, што је све пратио велики броја новинара и камермана. На «Велепромет»-у се задржао око пола сата након чега се упутио кући па је на самој капији срео Милана Булића зв.»Булиц» који му је рекао да су заробљеници из болнице превезени у касарну те се он тамо упутио и задржао око сат времена којом приликом је видео 6 аутобуса у којима су били заробљеници а у сваком аутобусу по два војна полицајца. На платформи, у касарни је видео мајора Шљиванчанина у разговору са др. Весном Босанац и др. Њавром а такође је видео и Вујовића, Вујановића, Ланчужанина, Ђанковића, Милојевића, Шошића, Мугошу, Војновић Мирка, Булић Милана и Кресовић Јовицу. Након што се потом вратио својој кући, док је стајао у дворишту, видео је да ови аутобуси из касарне иду према Негославцима а између аутобуса је било војно возило «Бов» или цип као и више цивилних аутомобила након чега су се, спонтано, он у друштву са Дукић Николом и војником ЈНА Стаматовић Зораном аутомобилом марке «128», плаве боје којим је управљао Стаматовић упутили за аутобусима. Пре уласка на само пољопривредно добро «Овчара» зауставила их је војна полиција, паркирали су возило те су до хангара отишли пешке. Када су стигли до хангара већ су испражњени аутобуси изузев последњег а видео је да је испред врата хангара формиран «шпалир» у ком су били Ђанковић,

⁴⁴ Решење посл. бр.Кв.В 16/04 од 23.06.2004. године

Мугоша, Драговић, Милојевић, Булић, Мирко Војновић «Ћапало» и Спасоје Петковић с тим што је навео да једино Мугошу није видео да је ударао заробљене који су пролазили кроз шпалир већ да је он само вршио претрес тих лица. Видео је да је Булић Милан штапом претукао Самарцић Дамјана званог «Велики бојлер» а чуо је и да је Стаматовић истукао неког испред хангара.

Тврди да је недуго након уласка заробљеника у хангар вршен попис заробљеника што је обављао извесни «Јоца кафић» а он је позван да учествује у препознавању заробљених, којом приликом је 30-40 заробљених издвојено поред врата хангара, са леве стране, као и четворицу заробљених које је Миле Бакић одвезао на «Велепромет» а пре него што је окончан попис војници, припадници војне полиције су их истерали из хангара као и да је пре тога у хангару видео Калаба Наду, Станка Вујановића, Вујовић Миролуба, Ланчужанин Милана, Драговић Предрага, Милојевић Предрага, Мирослава Ђанковића, Мирка Војновића, Кресовић Јовицу, Дукић Николу, Спасоја Петковића и Атанасијевић Ивицу те да је том приликом Ђанковић пуцао изнад главе извесном «Салашу». Надаље је изјавио да је видео да су Нада Калаба и Спасоје Петковић из хангара извели Надиног пословођу а касније је чуо да га је Нада убила пуцњем у главу а видео је и да је Петковић Спасоје извео неког белгијског новинара и касније чуо да га је убио.

Тврди да је видео да је добровољка Мастикоса Драгица, испред хангара, постројила једну групу добровољаца и територијалаца међу којима су били Шошић и Атанасијевић и повела их у правцу Грабова. Након тога пред хангар је доведен трактор са приколицом у који је, по наредби Вујановића, ушла прва група заробљених, и то управо оних које су били издвојили (и он и Ланчужанин и други) поред врата хангара са леве стране уз објашњење да иду на «Велепромет» на проверу. Након одласка првог трактора у правцу Грабова пред хангар је пристигао војни цип у ком су била два официра који су разговарали са Вујовићем коме су рекли у смислу «Нисмо вам дали те заробљенике да их тучете и убијате већ да водите бригу о њима и да их чувате и испитујете» а на шта је Вујовић одговорио «То није сад ваша брига, то је наша брига», након чега се и војска повукла. Недуго после дошло је и возило «Бов» са два официра ЈНА који су разговарали са Вујановићем и Вујовићем и рекли им: «Споро то радите, иде све траљаво « што је он разумео и протумачио као да треба брже да се врши стрељање ових заробљених.

Након што је трактор дошао назад празан Станко је поново одредио ко ће да уђе од заробљеника у приколицу а признаје да је и он у пратњи једне (не зна које по реду) «туре» отишао на Грабово по позиву Јовице Кресовића (јер наводно да је неко из претходне групе побегао а нема ко да иде у пратњу и обезбеђење), да је са њима ишао и извесни Балобан и да су за трактором отишли пешке попреко улево кроз поље. Наводи да је поред рупе затекао Вујановић Станка, Атанасијевића., Шошића, Драгицу Мастикосу, Дашић Зорана, пок. Тополу, Сирета Дамира, Дукић Николу као и да је видео опт. Шошића и Атанасијевића да седе на ископу земље,

«грудобрану» поред рупе, да је између њих један заробљени (тврди да је то Синиша Вебер) те га Шошић ножем убада сваки пут када би се овај померио. Због недостатка муниције Вујановић је наредио заробљенима да легну на земљу са главом окренутом према рупи да би им се пуцало у леђа а лицима која су била ту у смислу да не може нико отићи са рупе а да није учествовао у стрељању те је и он (сведок сарадник) иако је дошао само да врши обезбеђење трактора у циљу спречавања бежења заробљених учествовао у стрељању у једној групи. Тврди да су тада са њим у стрељачком строју били до њега са десне стране Зоран Дашић, поред Дашића Атанасијевић, те даље Петар Тирић, Славко Циган, пок. Топола, Сирета Дамир и Никола Дукић а да након извршеног стрељања опт. Милојевић прилазио и евентуално преживелима пуцао у главу из непосредне близине. Тврди и да је на Грабово доведена муниција и извршена попуна а да је довезао Миле Бакић те да су тако до краја стрељања на Грабову остали и Милојевић, Шошић и Атанасијевић те Кресовић и Балобан.

Наводи да је међу заробљенима била и Ружица Маркобашић која је убијена и буквално последња (каже да је са себе скинула сву одећу и молила да је не убију) а да јој је Зоран Дашић пришао, ставио цев пушке међу ноге и пуцао јој у стомак. Након овога је дошао багер Улт са кашиком од 3 кубика и згрнуо земљу преко стрељаних заробљеника те се он у том УЛТ-у и вратио до хангара. Ту је видео да је у хангару остало још око 10 заробљених као и Вујовић, Вујановић те Сирета Дамир, Славко Николић и Петар Тирић. Наредних дана је у разговору са Вујовићем и Вујановићем да су ови стрељани ту испред хангара. Објашњава да се вратио у Вуковар у касним вечерњим сатима.

6.3. Како из ових изведених доказа, у вези пак са другим доказима произилази учешће опт. Сирете у радњи извршења овог дела?

Чињенично стање под **тач.5.2** (а са стр.33 ове одлуке) у односу на оптужене Вујовића, Вујановића, Ђанковића, Перића, Војновић Милана, Милојевића, Атанасијевића, Шошића и Радака произилази из казивања оба сведока сарадника а у неправоснажној пресуди овог суда посл. бр. К.в.4/06 од 12.03.2009.год.⁴⁵ суд је детаљне изнео своје разлоге у том смислу а у даљем делу ове одлуке суд ће изнети само разлоге којима се руководио утврдивши да је у стрељању ратних заробљеника учествовао и овде оптужени Сирета Дамир.

Као што је видљиво и из оптужнице против овде опт. Сирета Дамира а и из изреке ове пресуде, евидентно је да опт. Сирета није оптужен да је тукао заробљене док пролазе кроз шпалир, није оптужен ни да их је тукао док су боравили у хангару на Овчари а ни да је убио кога од

⁴⁵ Пресуда овог суда посл. бр.К.в.4/06 од 12.03.09 је на **стр.478-746/99** овог списка и исту је суд прочитао у доказном поступку дана 18.06.2009.год. – **стр.4**

заробљених ту код хангара. Оптужен је да је учествовао у стрељању ратних заробљеника на Грабову.

А да је на месту стрељања на Грабову био и у лишавању живота оштећених учествовао и оптужени **Сирета Дамир** суд је утврдио суштински на основу исказа оба сведока сарадника.

Тако, из исказа сведока сарадника **Петковића** произилази да је опт. Сирета на место стрељања отишао са «првом туром» у возилу марке «Вектра» којим је управљао Станко Вујановић притом описујући и распоред седења у возилу «Сирета је седео на месту сувозача, иза је био мајор Катић»⁴⁶ те да се са Вујановићем вратио након око сат времена⁴⁷ као и да је видео његов поновни одлазак у правцу Грабова у «трећој тури» у којој су још, поред Сирете, били и Никола Дукић зв. «Гица», његов пријатељ Гага, Перо Циган, Славко Циган, Мирослав Ђанковић, Зоран, Тоша из Новог Сада и Зоран са Карабурме те и повратак након једног сата⁴⁸. При свом исказу у потпуности остаје и приликом суочења са опт. Сиретом («Добро, да ти кажем значи видео сам те у првој групи да си отишао у правцу значи Грабова, видео сам да си се вратио, видео сам да си отишао у трећој групи, нисам ја нигде у свим мојим сведочењима, ја нисам рекао ни једном речју да је Сирета Дамир, да сам видео да је он некога убио, да је он некога ударио, значи али ја сам те видео да си отишао на потез Грабово, значи Сићо био си тамо»)⁴⁹.

Сведок сарадник **Латиновић** такође тврди да је опт. Сирета на Овчари. Каже да га је видео у хангару након што су у њега ушли заробљени⁵⁰, да је био «доста потиштен» али не и агресиван и ишао је околу и гледао да ли кога познаје.⁵¹ Овај сведок сарадник негира да је на Грабово отишао са првом групом (него након «три, четири приколице») али је опредељен да је учествовао у неколико група стрељања и остао до краја као и да је тамо затекао овде оптуженог Сирету који је стајао са десне стране рупе на Грабову⁵², (где су још стајали и Станко Вујановић, Дукић Никола, добровољка Драгица, Стаматовић, Милојевић, Перо Ђирић и Славко Николић, док је до саме приколице стајао «Топола» са једним старијим, ниским, црним човеком, а с леве стране рупе, горе на ископини су седели Шошић и Хусник). Овај сведок сарадник доследно тврди да је опт. Сирета те вечери управо са њим у стрељачком строју на Грабову у тој једној тури стрељања у којој сведок сарадник учествује и коју описује: «Дашић, ја, Хусник је био, значи ја сам био први с леве стране, па Дашић па Хусник. Е сад, Перо и Славко који је ту негде био, Топола и Дамир је био с нама у том једном стрељачком воду».⁵³ При овим својим тврдњама остаје упоран и доследан и приликом суочења са окр. Сиретом тврдећи:

⁴⁶ транскрипти аудио записа са главног претреса од 26.03.2009.год. - стр. 15

⁴⁷ исто, стр. 16

⁴⁸ исто, стр. 20

⁴⁹ исто, стр. 35

⁵⁰ исто, стр. 45

⁵¹ исто, стр. 47

⁵² исто, стр. 56

⁵³ исто, стр. 58

«Ја сам тебе видео па сад како ко схвати, али ја сам те видео био си са мном у стрељачком воду, сад не могу ја казати да ниси кад си био».⁵⁴

Казивања сведока сарадника, којима је у овом делу суд у потпуности поклонио веру, у односу на опт. Сирету извесно нису у контардикцији. По мишљењу овог суда сведоци сарадници само описују различите тренутке. Наиме, Петковић га види како одлази у «првој» па у тој «трећој» тури према месту на коме се извесно врше стрељања а Латиновић, који за себе тврди да је отишао, у неутврђено којој тури (трећој, четвртој или петој), на месту стрељања га и затиче.

Неопходно је рећи и да сведок **Дукић Никола** (кога сведок сарадник Петковић види да одлази у групи са опт. Сиретом на Грабово а сведок сарадник Латиновић тврди да је у исто време са њим и опт. Сиретом на Грабову) тврди да се не сећа да је овог оптуженог тог дана уопште видео на Овчари («Па, не сећам се да сам га видео, не сећам се стварно»⁵⁵ као што уосталом тврди да није видео ни сведока сарадника Петковића). Суд је његов исказ, у овом делу, у потпуности прихватио и поклонио му пуну веру јер је животно разумљиво да овај сведок заиста и не види оптуженог. Наиме, у време када је по тврдњама сведока сарадника, а и самог Дукића, сведок Дукић на Грабову пао је мрак, доста људи се налази око рупе и поред приколице и сасвим је разумљиво да он просто не региструје присуство овог оптуженог. Када се овај исказ доведе у везу са исказом сведока сарадника Латиновића произилази да су Латиновић и опт. Сирета заједно у стрељачком строју (како тврди Латиновић) док Дукић, иако је по тврдњи Латиновића а и по сопственом признању тамо, не учествује са њима у стрељању заробљених те је стога сасвим могуће да напосто Дукић и не запази овог оптуженог.

Ова утврђења суда у односу на Сирету нису доведена у сумњу другим изведеним доказима. Наиме, оптужени Сирета у својој одбрани доследно тврди како је одмах након завршетка борби у Вуковару, 20.11.1991. године, са више сабораца отишао у Нови Сад након чега се у Вуковар вратио тек 20. 12. те године. У циљу провере одбране оптуженог Сирете у овом делу суд је саслушао сведоке Бакарић Борислава из Негославаца, Цвијановић Драгана из Бачке Паланке, Петковић Недељка из Футога и Јанков Бобана из Новог Сада а извео је и неке друге доказе.

Из казивања сведока **Цвијановић Драгана** би се дало закључити да је 19-ог новембра дошао у Вуковар, када је био и на Овчари те да је након тога а 19-ог, 20-ог или 21-ог отишао са опт. Сиретом у Нови Сад⁵⁶ док је приликом саслушања у истрази казивао: «ми смо заједно отишли код Татјане у Нови Сад, али не ових дана када је пао Вуковар већ после 20.

⁵⁴ исто, стр.76

⁵⁵ транскрипти аудио записа са главног претреса од 9.04.2009.год. - стр. 5

⁵⁶ транскрипти аудио записа са главног претреса од 23.02.2009.год. - стр. 8

новембра, па до 1.децембра»⁵⁷, из чега би се дало закључити да су отишли у периоду од 21. новембра до 1. децембра те због тога суд није поклонио веру исказу овог сведока јер исти очигледно помера датуме одласка за Нови Сад а да би свом пријатељу пружио алиби и јер се овој тврдњи, којом је овај сведок хтео оптуженог да смести у контекст једног другог времена и простора, супротстављају искази који директно терете овог оптуженог за извршење овог кривичног дела а нарочито имајући у виду чињеницу да ни у исказу датом на главном претресу не може тачно да определи време одласка из Вуковара. Међутим, и да се прихвати казивање Цвијановића са главног претреса јасно је да и у том случају овај сведок суштински не потврђује одбрану опт. Сирете. Наиме, сведок признаје да је тај дан (који је и дан извршења овог кривичног дела) био на Овчари а да су после тога, наравно најраније сутрадан, он, Сирета и други отишли за Н.Сад, што даље значи да је опт. Сирета на дан извршења овог кривичног дела у Вуковару а не у Новом Саду. Сведок Цвијановић тврди да је том приликом на Овчари видео Вјекослава Шиндиља зв. «Шики» као и Вебер Синишу а сведок сарадник Латиновић пак тврди да је Вебера у току вечери видео на месту стрељања на Грабову (када га ножем убија опт. Шошић)⁵⁸ те ово јасно казује да и један и други говоре о истом дану тј. дану извршења овог кривичног дела.

Ни сведоци Борислав Бакарић, Бобан Јанков и Петковић Недељко не могу тачно да определе дан одласка из Вуковара у Нови Сад већ у том делу показују знатну несигурност. Тако, сведок **Бакарић Борислав** није сигуран да ли је то било 20-ог или 21-ог («А мислим да сам 20. отишао, да ли 20. или 21. у Нови Сад по ову нашу екипу, јер они су отишли са аутом у Нови Сад»⁵⁹ док сведок **Бобан Јанков** не може тачно да определи ни ког дана је «пао» Вуковар а самим тим ни датум датум њиховог одласка у Нови Сад («...после тог ваљда ослобођења други дан или тако тих дана углавном, кад је као то ослобађање што је било, је ли, онда други трећи дан, не знам»⁶⁰ а сведок **Петковић Недељко** тврди да то није било на дан пада Вуковара али да не зна да ли су ишли «сутрадан или за неки дан»⁶¹. Ценећи ове исказе суд их је у потпуности прихватио налазећи да је логично и животно да се после 18 година сведоци не сећају тачног датума неког догађаја већ само самог догађаја (одласка у Нови Сад) али је оценио и да исти нису од значаја за утврђење чињеница у овој кривично-правној ствари с обзиром да ниједан од ових сведока није потврдио тезу одбране опт. Сирете да дана када се догодио критични догађај овај оптужени није у Вуковару него су сви сведоци практично оставили могућност да је Сирета на сам дан критичног догађаја у Вуковару.

У својој одбрани опт. Сирета на главном претресу тврди да је и дана 18.11. на мосту преко реке Вуке, заједно са Савић Мирославом, дао интервју новинару Нину Брајевићу (у поступку истраге ће рећи да је то

⁵⁷ записник од 3.07.2008.год. из поступка истраге – **стр. 4**

⁵⁸ транскрипти аудио записа са главног претреса од 26.03.2009.год. - **стр. 56 - 57**

⁵⁹ транскрипти аудио записа са главног претреса од 23.02.2009.год. - **стр. 37**

⁶⁰ исто, **стр. 48**

⁶¹ исто, **стр. 23**

било 19.11.) а у сваком случају да је сутрадан отишао за Нови Сад. У циљу провере ових навода (а тиме и казивања сведока сарадника) суд је прочитао службене белешке од 20.03.2007.год.⁶² и 23.03.2007.год.⁶³ и од 17.04.2007.год.⁶⁴ а о обављеним разговорима са новинаром **Ниним Брајевићем** и са сниматељом **Милованом Урошевићем**⁶⁵. Имајући у виду садржину тих казивања, чињеницу да видео запис о том интервјуу (у који је суд извршио увид) нема временску титл ознаку (дан и час снимања) те сагласне предлоге странака да се ове белешке прочитају, суд није позивао као сведоке и непосредно саслушао Брајевића и Урошевића јер извесно ни на тај начин не би битније расправио чињенице у овом делу. Наиме, и Брајевић и Урошевић потврђују делимично Сиретину одбрану (да је тај снимак настао највероватније 19.11.1991.год. и исте вечери емитован у емисији «Дневник 2» или «Дневников додатак» но да се то не може поуздано и сигурно утврдити) али то извесно не искључује могућност да је Сирета и 20.11.1991.год. у Вуковару.

У односу на казивање сведока сарадника, неопходно је рећи да и један и други (сведок сарадник) а што не спори ни оптужени Сирета, знају Сирету од раније (Латиновић као Вуковарчанин од пре избијања рата а Петковић га је упознао одмах по доласку гардијске мтбр.) и готово га идентично описују као лице које је имало дугу косу и браду, носило «личку» капу са кићанком (као опт.Ђанковић) па му Петковић чак, на Сиретину тврдњу да је доста лица у Вуковару у то време носило личку капу и да га је можда заменио са неким казује:

«СВЕДОК САРАДНИК СПАСОЈЕ ПЕТКОВИЋ: Добро, да ти кажем значи видео сам те у првој групи да си отишао у правцу значи Грабова, видео сам да си се вратио, видео сам да си отишао у трећој групи, нисам ја нигде у свим мојим сведочењима, ја нисам рекао ни једном речју да је Сирета Дамир, да сам видео да је он некога убио, да је он некога ударио, значи али ја сам те видео да си отишао на потез Грабово, значи Сићо био си тамо, види нема разлога ти можеш да кажеш е људи моји ово оно, на овом је већу да ли ће ценити.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Он каже ово, ви сте у релативно добрим односима.

ОПТ.ДАМИР СИРЕТА: Да.

СВЕДОК САРАДНИК СПАСОЈЕ ПЕТКОВИЋ: Немам разлога.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Него, да евентуално није проблем у заблуди о личности.

СВЕДОК САРАДНИК СПАСОЈЕ ПЕТКОВИЋ: Види био си специфичан, види овако мали.

ОПТ.ДАМИР СИРЕТА: Јесте, па нормално.

СВЕДОК САРАДНИК СПАСОЈЕ ПЕТКОВИЋ: Да погрешно не, да те не вређам, значи онако.

ОПТ.ДАМИР СИРЕТА: Па «Сићо» ми је надимак.

СВЕДОК САРАДНИК СПАСОЈЕ ПЕТКОВИЋ: Па не, али мени у том тренутку сад да ме погрешно не схватиш, та твоја брада и та твоја конституција опет

⁶² стр. 18-о списка истраге Ки.В. 15/06

⁶³ стр. 18-п списка истраге Ки.В 15/06

⁶⁴ стр. 20-г списка истраге Ки.В 15/06

⁶⁵ све прочитано на главном претресу дана 9.04.2009.год. - стр.25

извини не желим да те вређам, као цртани филм онај што је био «Алф» такав си био мали и то. Значи немам разлога ни једног да ја то.»⁶⁶

И даље: «Сићо био си јединствен веруј ми, твојом висином види јединствен си био»⁶⁷ а да је Ђанковић био знатно крупнији, те се стога не може се говорити о «заблуди о личности» а такође ни један ни други сведок сарадник немају ниједног разлога да се што свете опт. Сирети нити да га што лажно терете, били су у коректним односима те нема разлога који би их евентуално мотивисали на освету, односно, суду разлози ове врсте нису пружени.

Чињеница је да Петковић тврди како је опт. Сирета имао чојану униформу (а што се види и на видео запису о интервјуу који је овај опт. дана 19.11.1991.год. дао новинару Нину Брајовићу)⁶⁸ а Латиновић пак да је те вечери на Грабову Сирета имао као и он маскирну униформу но суд налази да ове различите тврдње не доводе у сумњу суштину казивања ових сведока и изнета чињенична утврђења суда. Наиме, након чак 18 година од предметних дешавања, имајући у виду да су учесници извесно носили униформе, да су их и мењали, тешко је за очекивати да се сведоци или сведоци сарадници са сигурношћу и поуздано изјасне коју униформу је ко од појединих учесника и када носио тим пре што је реч о потпуно небитним детаљима.

Из свих горе наведених разлога суд одбрану овог оптуженог није прихватио ценећи је као неискрену и исконструисану у циљу избегавања кривичне одговорности те је исту одбацио и несумњиво утврдио да је опт. Сирета на Грабову, на утврђен начин лишавао живота ратне заробљенике.

6.4. Оцена исказа сведока сарадника

Да би се у потпуности и на одговарајући начин извршила оцена наведених «кључних» доказа у овом поступку (а то су искази два сведока сарадника), неопходно је рећи и да они за овај суд нису били «апостоли истине», којима се има неприкосновено веровати него је суд пажљиво ценио њихова казивања како међусобно тако и у односу на друге, посебно материјалне доказе (којих је нажалост врло мало како је то у овим предметима евидентно) па ће се овде, и поред већ изнетих оцена у појединим деловима на више одговарајућих места у разлозима ове пресуде, указати и на чињеницу да се ова два сведока разликују у казивањима на неке околности. Од њих је свакако најеклатантнији пример везан за опт.Маркобашић Ружицу. Наиме, и један и други сведок

⁶⁶ транскрипти аудио записа са главног претреса од 26.03.2009.год. - **стр. 35**

⁶⁷ исто, **стр. 36**

⁶⁸ суд је у овај видео запис са ЦД одузетог од опт. Сирете извршио увид на главном претресу дана 18.06.2009.год. (идентичан видео запис је и на ДВД прибављеном у поступку истраге од РТС – **стр.18њ** списа истраге Ки.В.15/06) - **стр. 5**

сарадник идентично казују у смислу да је убио Зоран са Карабурме пуцањем рафалом у пределу доњег дела трбуха док лежи (и како је то већ објашњено, и обдуценти и вештаци судске медицине то потврђују («бројне стрелне ране у овом делу тела» - проф.Тасић) али су разлике у месту тог дешавања: Петковић тврди да је то било поред хангара и по повратку «треће туре»али не и да је гола а Латиновић да је убијена поред «рупe» и буквално последња и ту ситуацију описује да се сама скинула до гола и молила «ј... ме али ме оставите». Како је ексхумирана (ОВЧ 95) и како је записником о обдукцији евидентно да «нема одеће» то подразумева: ако истину говори Петковић да је потом утоварена на трактор и однета на Грабово где је са ње скинута одећа па убачена у гробницу (што је свакако могуће али и неразумљиво и необјашњиво – што би јој скидали одећу и што би је одвозили мртву на Грабово када то није урађено ни са оним који су убијени испред хангара него су затрпани у том рову поред?). Очигледно је да у овом делу Латиновић казује истину, његове тврдње су логичне, разумљиве и прихватљиве и све ово додатно уверава суд у чињеницу да је сведок сарадник Петковић о својим активностима извесно неке чињенице прећутао. Наиме, како и он (практично први у овом поступку) описује неспоран начин на који је Маркобашићка лишена живота, то сигурно значи да је Петковић томе присуствовао а како јесте, то је, у светлу казивања Латиновића, извесно било на Грабову што опет даље значи да је Петковић на «рупи» био до краја (а не како тврди само у једној (по њему другој тури стрељања). И то даље значи и да је Вујановић присутан и врло близу (због тога што је део ткива попао по његовом лицу па га Вујовић касније «зезао са...»).

Искази ова два сведока сведока сарадника се разликују и у опису одласка Драгице Мاستикосе, добровољке из Новог Сада на Грабово. Наиме сведок сарадник Петковић тврди да је она отишла са њим и опт. Вујановићем у возилу «Вектра» којим је управљао Вујановић и то у «другој» тури⁶⁹ а Латиновић да је она иза хангара формирала вод у ком су били опт. Атанасијевић и Шошић и повела их према Грабову.⁷⁰

Контрадикторности у њиховим казивањима се уочавају и у погледу времена и начина одласка сведока сарадника Латиновића на Грабово а самим тим и лица која описују као учеснике у стрељању ратних заробљеника. Наиме, сведок сарадник Петковић тврди да је Латиновић тамо отишао у «првој» тури⁷¹ и да га он тамо по доласку у «другој» тури и затиче након формирања стрељачког строја у коме и сам учествује а сведок сарадник Латиновић тврди да је на Грабово отишао са трећом или четвртом туром а након позива Јовице Кресовића «ја сам отишао после три или четири приколице»⁷² и тамо остао до краја. Он такође наводи лица која затиче у том тренутку на Грабову истичући да том приликом и не види сведока сарадника Петковића који њега уочава као ни нека друга лица

⁶⁹ транскрипти аудио записа са главног претреса од 26.03.2009.год. **стр. 17**

⁷⁰ исто, **стр. 51**

⁷¹ исто, **стр. 15**

⁷² исто, **стр. 55**

која Петковић наводи поред себе у стрељачком строју (опт. Радак зв. «Цетиње», опт. Ђанковић, опт. Златар). Такође различито описују и начин стрељања заробљеника и то тако што сведок сарадник Петковић наводи да су заробљеници том приликом били окренути лицем према онима који врше стрељање а сведок сарадник Латиновић да су лежали потрбушке, окренути лицем према земљи и да им се пуцало у потиљак.

Из овога би се дало закључити да се ради о два различита тренутка односно да ова два сведока сарадника не учествују у истим «турама стрељања» али када се све њихове тврдње анализирају појединачно и доведу у везу једна с другом произилази да се не може радити о два различита тренутка јер Петковић све време децидно тврди да он види Латиновића баш у тој «његовој тури» и то у тренутку када се у заробљенике пуца «лицем у лице». Очигледно је да у овом делу Петковић казује истину, његове тврдње су логичне, разумљиве и прихватљиве и све ово уверава суд да је и сведок сарадник Латиновић прећутао неке чињенице о својим активностима покушавајући да себе означи као лице које је знатно краће на самом Грабову као и да на тај начин «сачува» неке људе које је он сигурно знао (јер су Вуковарчани као и он) а који су још учествовали у стрељању.

На ово се такође надовезује и време извођења и убијања заробљених испред самог хангара од стране сведока сарадника Петковића и убиство «шефа» Калаба Наде, за које све Петковић тврди да је било после повратка са «друге туре», те да је најпре по наредби Станка Вујановића, његовим «шкорпионом» лишио три лица живота са преке стране хангара а после тога извео Нади тог њеног шефа и она га лишила живота на истом месту испред хангара⁷³ а сведок сарадник Латиновић да се то дешава пре «одвођења».⁷⁴

Суд у овом делу, а у односу на временску одредницу у потпуности прихвата исказ сведока сарадника Латиновића, јер извесно Петковић не казује истину о времену када врши ова убиства а из разлога што жели да прикрије чињеницу да управо он, међу првима, започиње «обрачун» са ратним заробљеницима и то самоиницијативно а не након «прекора» који му упућује опт. Вујановића, што наравно по оцени суда и није од нарочитог значаја, с обзиром да он није организатор одвођења и стрељања на локалитету Грабова.

Но, имајући у виду све горе изнете разлоге за и против, суд је прихватио исказе сведока сарадника Петковића и Латиновића у делу како је то и објашњено у разлозима ове одлуке будући да:

- а)** доследно описују активности опт. Сирете,
- б)** неспорно познају Сирету од раније и нема говора о заблуди о личности,
- ц)** са опт. не да нису у завади него су, неспорно, у добрим односима те нема елемената који би указивали на какве пориве освете или што сл. као евентуално објашњење због чега га лажно терете.

⁷³ исто, стр. 19

⁷⁴ исто, стр. 66

7. Одбијени и одбачени доказни предлози те отклоњени и издвојени докази

Имајући у виду напред утврђено чињенично стање и оцену изведених доказа, суд је у току поступка неке доказне предлоге странака одбио или отклонио односно, по предлогу странака и по службеној дужности, из списка издвојио, те ће се на овом месту изнети разлози којима се том приликом руководио. Тако је суд:

одбио предлог одбране да се у својству сведока саслуша Пејић Милорад односно предлог одбране оптуженог Сирете да се у поступку прочита записник о саслушању оптуженог Пејић Милорада из предмета овог суда К.В. 4/06 овог суда јер исти у том предмету има својсто окривљеног па се његов исказ разумљиво не може користити као и предлог одбране да се као сведок саслуша Татјана Мијатовић, односно извођење овог доказа је **отклонио** будући да евидентно из дописа полицијског тужиоца Норвешке криминалистичке полиције, а од 16.06.2009. године произилази да ова сведокиња не жели и не може да сведочи због тешког здравственог стања а потпуно је неизвесно када би била у таквом стању да би, уколико би то желела, могла да сведочи а све ово што неспорно, у датаој ситуацији, суд и није у могућности да према сведоку примени законом одређене мере предвиђене као могућност за сведоке доступне правосудним органима РС.

Истовремено, суд је прихватио сагласан предлог странака да се из списка предмета **издвоји** Извештај о телефонском саслушању Татјане Мијатовић од стране припадника краљевске полиције Краљевине Норвешке од 6.10.2006.год. будући да је реч о доказу који се, у складу са одредбом чл.178 ЗКП не може користити у овом поступку нити се на истом може заснивати судска одлука⁷⁵.

8. Правна оцена утврђеног чињеничног стања

8.1. Надлежност суда

Одредбама чл.3, 9 и 10 Закона о организацији и надлежности државних органа у поступку за ратне злочине⁷⁶ прописано је да је Веће за ратне злочине Окружног суда у Београду надлежно за вођење поступка за кривична дела из чл.2 овог Закона, која су извршена на територији бивше СФРЈ, без обзира на држављанство учиниоца или жртве, а ради се о делима против човечности и међународног права, одређена у глави

⁷⁵ одлучено на главном претресу од 18.06.2009.год. – стр.7 и 8

⁷⁶ "Службени гласник РС", бр. 67/2003, 135/2004, 61/2005, 101/2007

XXXIV Кривичног законика (која дела су одређена такође у глави XVI КЗ СФРЈ те СРЈ) и тешка кршења међународног хуманитарног права извршена на територији бивше Југославије од 01.јануара 1991.године, која су наведена у Статуту Међународног кривичног суда за бившу Југославију. Сходно томе, заснована је надлежност Већа за ратне злочине Окружног суда у Београду за поступање у овом кривичном поступку.

8.2. Правна квалификација радњи

На основу напред утврђеног чињеничног стања, суд је на несумњив и поуздан начин закључио да се у радњама оптуженог Сирете стичу сва битна обележја бића кривичног дела **ратни злочин против ратних заробљеника** из **чл.144 КЗ СРЈ** у вези са **чл.22 КЗ СРЈ**.⁷⁷

Ово кривично дело врши онај који «кршећи правила међународног права нареди да се према ратним заробљеницима врше убиства, мучења, нечовечна поступања, биолошки, медицински или други научни експерименти, узимање ткива или органа ради трансплатације, наношење великих патњи или повреда телесног интегритета или здравља,.... или ко изврши неко од наведених дела». У питању је дакле дело са тзв. «бланкетном» диспозицијом која се одгледа у кршењу «правила међународног права». Извршилац дела може бити било ко (дакле не мора бити припадник никакве војне, паравојне или друге јединице), пасивни субјекат је лице(а) које се има сматрати ратним заробљеником а, упрошћено, радња извршења се огледа у извршењу које наведене нечовечне радње или у наређењу да се та радња изврши.

Да би се говорило управо о овом а не о неком «обичном» кривичном делу убиства, лаке или тешке телесне повреде и сл. или о неком другом кривичном делу из ове главе КЗ, опредељујуће су две чињенице: **прво**, да је у време (и у месту) извршења дела постојало стање рата или оружаног сукоба те **друго**, да оштећени кривичним делом представља(ју) ову категорију лица које су заштићене «правилима међународног права» (тј. «ратне заробљенике» а не «рањенике и болеснике» или «цивилно становништво»).

8.2.1 Појам рата или оружаног сукоба

Рат је сукоб којим уз примену масовне оружане борбе, држава, народ, класа теже постизању одређених политичких и економских циљева. Битно својство сваког рата је оружана борба. Он је средство политике, чије је суштинско обележје класни сукоб, у њему се средства

⁷⁷ «Службени лист СРЈ» бр. 35/92, 16/93, 31/93, 37/93, 24/94 и 61/01

мирне политичке борбе замењују средствима оружане борбе, при чему политици припада одлучујућа улога у одређивању његових циљева, његовом планирању и усмеравању.⁷⁸ **Оружани сукоб** - грађански рат је оружана борба антагонистичких друштвених група унутар једне државе, борба грађана, који су били подређени истој државној власти.⁷⁹

Да је у то време на подручју Вуковара и у Републици Хрватској (тада једне од република у саставу бивше СФРЈ) био у току описани оружани сукоб двеју страна је несумњиво и неспорно (а како је то и описано у разложима ове пресуде) те су учесници у сукобу у обавези да поштују одредбе «међународног права» односно одговарајуће Женевске Конвенције и Допунске протоколе. Наиме, тадашња СФРЈ је својевремено прихватила и (1950.год. од стране Народне Скупштине) ратификовала све четири па и Трећу Женевску конвенцију о поступању са ратним заробљеницима из 1949 год. те и преузела обавезу да тешке повреде те Конвенције (из чл.130) имплементира у своје законодавство. Иста обавеза преузета је и прихватањем оба Допунска Протокола уз наведене Женевске конвенције па и Допунског протокола о заштити жртава немеђународних оружаних сукоба, од 8. јуна 1977. године («Сл. лист СФРЈ» број 16/78 – Међународни уговори). При том је неопходно рећи да (мада то, с обзиром на формулацију – опис радње извршења овог кривичног дела, нема никаквих практичних последица типа квалификације или примене отежавајућих, односно олакшавајућих околности) овај суд налази да се у конкретном случају ради о немеђународном оружаном сукобу будући да је Република Хрватска формално-правно још увек у саставу тадашње СФРЈ (јер је, без обзира што је у време избијања сукоба несумњиво у саставу СФРЈ и што је у међувремену Декларацијом Сабора прогласила одвајање од СФРЈ, међународно-правно призната од првих држава тек у јануару 1992.год., а што је неопходан услов за стицање пуне независности и свих атрибута државности). Како се ради о немеђународном оружаном сукобу, то се имају применити одредбе Допунског протокола II (о заштити жртава немеђународног оружаног сукоба).

8.2.2. Заштићена категорија лица

Да се ради управо о **ратним заробљеницима** произилази из више чињеница. Тако, из утврђеног чињеничног стања несумњиво произилази да су оштећени у знатном броју припадници Хрватских оружаних снага (ЗНГ, милиције, добровољачких јединица и лица која прате те оружане снаге иако непосредно не улазе у њихов састав – дакле управо ускладу са одредбом чл.4А ст.1,2 и 4 III Женевске конвенције) и то несумњиво произилази и из казивања саслушаних наведених оштећених али и из наведеног Списка Главног штаба санитета РХ, те да су одбацили униформу и оружје и склонили се у болницу да би евентуално избегли заробљавање јер нису желели да се предају. Међутим, исто тако,

⁷⁸ Мала енциклопедија Просвете, Београд 1986, III књига, стр.158

⁷⁹ Мала енциклопедија Просвете, Београд 1986, оп. цит, I књига, стр.544

несумњиво је и да се на описаној седници «Владе» тражи од ЈНА предаја заробљених «ЗНГ-и и усташа» да им се суди, несумњиво је да се управо логор заробљених ЗНГ-и препушта Вуковарским територијалцима од стране обезбеђења припадника 80.те мтбр. из Крагујевца и исто тако је несумњива и чињеница да се међу заробљенима налазе и рањеници и цивили, те и Срби (Дмитар Пуцар – ОВЧ 61и др.) али на «противној страни» (као што је и на овој било Хрвата) но овај суд сматра, због свега изнетог, да свест оптуженог и његов умишљај иду управо у правцу да се ради о припадницима те противне стране, ратним заробљеницима (тако ће и саслушани сведоци и сведоци сарадници о свима оштећенима говорити и употребљавати реч «заробљеници») те је, имајући све то у виду, дело и квалификовао као дело из чл.144 КЗ СРЈ а не као неко друго дело из ове групе (главе).

8.2.3. Међународно-правне норме

У складу са изнетим, одредбама чл.3 ст.1 тач.а) наведене Женевске конвенције одређено је, између осталог, да се у случају оружаног сукоба који нема карактер међународног сукоба, према овој категорији заштићених лица «у свако доба и на сваком месту», «забрањени су и забрањују се ... следећи поступци: а) повреде које се наносе животу и телесном интегритету, нарочито све врсте убистава, осакаћења, свирепости и мучења,...». одредбама чл.4 Допунског протокола уз Женевске конвенције од 12 августа 1949 год. о заштити жртава немеђународног оружаног сукоба дате су основне гаранције те је одређено да «сва лица која не узимају директно учешће или која су престала да учествују у непријатељствима, без обзира на то да ли је њихова слобода ограничена или не имају право да њихова личност, част и убеђење и верско убеђење буду поштовани. Она ће у свим приликама бити хумано третирана, без икакве дискриминације. Забрањено је наређивати да не сме бити преживелих.» (ст.1) као и да «...следећа дела против лица поменутих у ставу 1 јесу и остају забрањена у свако доба и на сваком месту: а) насиље на животом, здрављем и физичким или менталним благостањем људи, нарочито убиство и окупно поступање као што су мучење, сакаћење или било који облик телесне казне» (ст.2).

У конкретном случају, евидентно је да је оптужени Сирета заједно са другим оптуженим, противно горе наведеним одредбама тј. члану 3. став 1. тачка а) и члану 4.А став 1, 2. и 4, Треће Женевске конвенције о поступању са ратним заробљеницима из 1949. године, ратификоване од стране Народне скупштине ФНРЈ 1950. године, и члана 4. став 1. и став 2. тачка а) Допунског протокола уз Женевске конвенције из 1949. године о заштити жртава немеђународних оружаных сукоба, од 8. јуна 1977.

године⁸⁰ – дакле кршећи правила међународног права, најмање 200 ратних заробљеника из Вуковарске болнице, који су им предати од стране припадника тадашње ЈНА, најпре телесно повређивали и према њима поступали на начин којим се вређа људско достојанство (тукли их у «шпалиру» и хангару и шамарима и рукама и ногама и дрвеним и другим палицама или оружјем) а потом их и лише живота стрељањем. При том су, као што је то речено и у изреци и у разлозима ове пресуде, оптужени Вујовић и Вујановић и наредили осталим овде оптуженима и сведоцима сарадницима и другим за сада НН лицима, да се изврше убиства заробљеника. Окривљени Сирета тако, као припадник стране у сукобу која евидентно остварује фактичку власт над овом категоријом заштићених лица, наведене одредбе не поштује, него према тим лицима врши и убиства.

8.2.4. Саизвршилаштво

Оптужени Сирета дело врши заједнички са осталим наведеним познатим и непознатим лицима, свако од њих својим радњама (било телесног повређивања, поступања на начин којим се вређа људско достојанство или убијањем појединих оштећених и без обзира колико је ко оштећених повредио или убио - које чињенице је разумљиво немогуће утврдити), доприноси заједничкој последици дела те се с тога сматрају саизвршиоцима а у смислу одредби чл.22 КЗ СРЈ. Тако је овом одредбом одређено да саизвршилаштво постоји ако више лица, учествовањем у радњи извршења или на други начин, заједнички учине кривично дело. За постојање саизвршилаштва неопходно је да буде остварена објективна и субјективна компонента, с обзиром да је у нашој судској пракси и доктрини прихваћена објективно-субјективна теорија. Наиме, код саизвршилаштва морају бити испуњени објективни и субјективни услови а то су учешће у делу и свест о заједничком деловању. Објективни елемент саизвршилаштва представља радњу. Потребна је извесна делатност лица да би се то лице сматрало саизвршиоцем односно, неопходно је да саизвршилац предузме макар и делимично радњу извршења кривичног дела. У односу на субјективни елемент за постојање саизвршилаштва је неопходно да је лице које учествује у делу свесно деловања осталих учесника, тј. да је свесно да његово поступање улази у састав деловања других лица тако да све те поједине радње, укључивши и радње извршења, представљају једну целину. Код саизвршилаштва је потребна свест о заједничком деловању, па да би једно лице било саизвршилац довољно је, са субјективне стране гледано, да је оно свесно деловања извршиоца или других саизвршилаца. Према томе, субјективни став учесника изражен је у вољи да заједнички са другим оствари кривично дело.

⁸⁰ «Сл. лист СФРЈ» број 16/78 – Међународни уговори

У конкретном случају опт.Сирета и остали оптужени (и неоптужени) су поступали као саизвршиоци, јер је свако од њих на, у изреци и чињеничном стању ове пресуде, описан начин, предузео радње извршења кривичног дела ратног злочина против ратних заробљеника, како је то наведено у члану 144 ст.1 КЗ СРЈ. Код оптуженог је на субјективном плану постојала свест о заједничком деловању, свако од извршилаца је свестан деловања других извршилаца, тако да међу њима постоји субјективна веза. Што се тиче објективног елемента саизвршилаштва, он је такође остварен с обзиром да ови саизвршиоци предузимају управо радње извршења кривичног дела ратног злочина против ратних заробљеника а које су у закону таксативно набројане, те предузимањем било које од набројаних радњи врши се ово кривично дело. Несумњиво је утврђен и каузални однос између радњи оптуженог и наступеле крајње последице-смрти оштећених лица. Код опт. Сирете и осталих саизвршилаца је постојао јединствени умишљај да се оштећени лише живота и они су радили на том задатку и активно учествовали у радњи која је имала ту последицу, те радње сваког од њих као саизвршилаца доприносе заједничкој последици овог кривичног дела. Дакле, и објективни и субјективни елементи саизвршилаштва у конкретном случају је остварен и то у међусобној вези.

8.2.5. Урачунљивост и виност

Налазећи да урачунљивост оптуженог Сирете није била у сумњи те, имајући у виду и начин одбране, суд и није изводио доказе у том правцу али је неопходно рећи:

Кривично дело је учињено са умишљајем када је учинилац био свестан свог дела и хтео његово извршење (директни умишљај) или када је учинилац био свестан да услед његовог чињења може наступити штетна последица па је на то пристао (евентуални умишљај). Код умишљаја су остварена оба елемента свест - интелектуални елемент и воља - волунтаристички елемент. Кривично дело ратног злочина против ратних заробљеника из чл. 144 КЗЈ може се извршити једино са умишљајем.

У конкретном случају, кривично дело оптужени Сирета врши са директним умишљајем, с обзиром да је био у потпуности свестан и свог дела и да је хтео његово извршење. Наиме, он је знао да својим описаним радњама остварују све битне елементе бића кривичног дела, укључујући и последицу чије наступање схвата као реалну могућност, хтео је њено наступање и тиме извршење дела. Тако, у потпуности је свестан чињенице да се ради о (овој) заштићеној категорији лица. Свестан је и радњи које предузима и последица тих радњи које и хоће, јер наравно да се уласком у стрељачки строј те пуцањем из ватреног оружја и испалењем пројектила у постројене заробљене мора и хоће (и жели) проузроковати последица смрти.

Свест о томе да се «крше правила међународног права» није неопходна за постојање умишљаја јер је ово обележје објективни услов за постојање предметне инкриминације те и не мора бити обухваћена умишљајем.

8.2.6. Примена «блажег закона»

Мада суд није везан правном квалификацијом из оптужбе, неопходно је рећи да су описане кривично-правне радње оптуженог оптужбом правилно и у складу са законом оцењене као дело из чл.144 у вези са чл.22 КЗ СРЈ а све то у складу са принципом «примене блажег закона». Наиме, у време извршења дела (20.11.1991.год.) на правној снази је била, идентична по радњи извршења (као и по називу и бројној ознаци), одредба чл.144 тадашњег Кривичног Закона СФРЈ⁸¹ (који је од тада па до времена извршења дела претрпео неколико измена и допуна али не и у овом делу). Наведеном одредбом је тако било предвиђено да ће се учинилац казнити «затвором од пет година или смртном казном». Након тога, у току 1993 године, донет је и ступио на правну снагу наведени Кривични Закон СРЈ којим је, у овом делу, предвиђено да ће се учинилац казнити «затвором од пет година или затвором од двадесет година» док је одредбом чл.4 одређено да се «на учиниоца кривичног дела примењује закон који је важио у време извршења кривичног дела» (ст.1) али је у ст.2 тог члана предвиђен општеприхваћен принцип и одступање тј. да «Ако је после извршења кривичног дела измењен закон, једном или више пута, примениће се закон који је блажи по учиниоца». У конкретном случају, имајући у виду да се Кривични закон, од момента извршења дела мењао у неколико наврата али само у погледу казне забрањене за извршење дела, јасно је да се има применити онај који је блажи по учиниоца а то је извесно наведени КЗ СРЈ из 1993 год. а не онај који је важио у време извршења дела (којим је била прописана и смртна казна) или пак сада важећи КЗ (којим су прописане казне од 30 до 40 година).⁸²

8.2.7. Res iudicata ?

Имајући у виду да је одредбом чл.104 ст.1 тадашњег «КЗ СФРЈ» било одређено (а касније идентичном одредбом КЗ СРЈ, те ОКЗ и КЗ преузето) да «Југословенско кривично законодавство важи за свакога ко је на територији СФРЈ учинио кривично дело»), потпуно је, у предметним разматрањима, без значаја чињеница да је опт. Сирета својевремено у Републици Хрватској

⁸¹ «Сл.лист СФРЈ» бр.44/76

⁸² чл.374 КЗ

⁸³ прочитано на гл.претресу дана 18.06.2009.год. – стр.3

поодмаклом стадијуму трудноће а Подхорски Јања стара ■ год. а њих 9 испод 20 година од чега 3-је малолетно,) па их као смеће, стоку, нељуде загрнули у две заједничке масовне гробнице («рупe»), набацујући тела једна преко других показујући и тако «и у смрти» њихово изразито непоштовање као људских бића, и све то без икаквог разумног разлога и мотива, те ценећи и појединачан допринос овог оптуженог у извршењу предметног дела а како је то описано у разлoзима ове пресуде, (учествовао је активно у стрељању заробљених на Грабову) осудио га је на казну затвора у изреченом трајању а у уверењу да ће се њоме како на оптуженог тако и на друге не само довољно «васпитно деловати да убудуће врше кривична дела» (што би била уобичајена фраза на бази законске одреднице) и не само ради «остварења правде» (и за жртве и за оптужене) него у уверењу и нади да се «никада и нигде» ништа слично не понови те да је извесно «правда спора али достижна».

9.3. Урачунавање притвора

У смислу одредбе чл. 50 ОКЗ одређено је да се у изречену казну оптуженом има урачунати сво време проведено у притвору и то у периоду од дана лишења слободe (а то је 5.10.2006.год. када је у Краљевини Норвешкој лишен слободe по потерници и од тада све време што у екстрадиционом притвору у Норвешкој тако и у притвору Окружног затвора у Београду) па до правноснажности ове пресуде а најдуже до истека казне затвора изречене овом пресудом.

10. О трошковима поступка

На основу одредбе члана 196 став 1 у вези члана 193 став 2 ЗКП оптужени Сирета је обавезан да суду на име судског паушала исплати износ од 10.000,00 динара, а имајући у виду дужину трајања и сложеност овог кривичног поступка и његове имовинске прилике и на име трошкова овог поступка износ од 19.900,00 динара колико је већ исплаћено из буџетских средстава суда а све у року од 30 дана од дана правоснажности пресуде под претњом принудног извршења. Трошкови кривичног поступка, у износу који је определио овај суд представљају трошкове за приступ сведока (путни трошкови) и то износ од 12.000,00 динара, трошкове за превод судског тумача у износу од 1.500,00 динара и трошкове спровода сведока Дукића у износу 6.400,00 динара а сви трошкови су били нужни и неопходни за несметано вођење овог поступка.

Имајући у виду имовинске прилике оптуженог суд је нашао да плаћањем трошкова кривичног поступка неће бити доведено у питање његово издржавање, као ни издржавање лица која је по закону дужан да издржава.

12. Имовинско-правни захтеви

На основу одредбе чл.206 ст. 3 ЗКП оштећени су упућени на парницу а ради остваривања имовинскоправног захтева. Наиме, одлучивање о имовинско-правним захтевима оштећених који су се у том смислу изјаснили да су заинтересовани за накнаду штете, имајући у виду и да исте нису опредељено поставили и да би тако што у значајној мери одуговлачило овај поступак, суд је нашао да их, ради остваривања тих захтева треба упутити на парницу.

На основу свега напред изнетог одлучено је као у изреци пресуде.

У Београду, дана 23 јуна 2009 године.

ПОУКА О ПРАВНОМ ЛЕКУ:

Против ове пресуде може се изјавити жалба Врховном суду Србије у Београду, путем овог суда у року од 15 (петанест) дана од пријема писменог отправака пресуде.

ЗАПИСНИЧАР,

Славица Јевтић с.р.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА-СУДИЈА,

Веско Крстајић с.р.

ЗТО: